

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14 .
Pe o lună . 2-40 .
Nrul de zi pentru Ro-
mania și străinătate pe
an 40 franci.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

TRIBUNA

REDACTIA

și ADMINISTRAȚIA
Deák Ferencz-utca 20

INSERTIUNILE

se primesc la adresa
trafic.

Mulțămite publice și Loc de
schis costă fiecare șir 20 fil.
Manuscripte nu să în-
poiază.

De internis.

Istoria suferințelor noastre de veacuri a încrestat la răboi multe feluri de suferințe îndurate din partea asupritorilor noștri. Dacă s'ar scrie din acest punct de vedere o istorie a neamului nostru din Ungaria, am avea de citit cele mai neașteptat de cinice pagini din câte pot arăta istoriile diferitelor popoare. În câte variante nu s'a repetit la noi fabula cu „lupul și mielul”? Ceea ce a caracterizat însă întreg acest sistem până mai ieri alaltăieri, era că totdeauna se 'ncerca „salvarea aparențelor”.

S'au năpustit în cutare sat jandarmii sau honvezii turmentați, asupra pașnicilor Români pe cari i-au măcelărit? Ei bine, investigația făcută constată că jandarmii și honvezii „au fost atacați” de Români cu ciomege și că ei au fost în „legitimă apărare”. Se 'nfundau pușcăriile cu gazetarii și cu scriitorii? Motivul era că respectabilii domni „agitau” împotriva integrității Statului și așa mai departe.

Până acum nu s'au pomenit însă cazuri ca cineva să fie pedepsit pentru *gândurile* lui, pentru conștiința lui. Acest bun obicei, pe care l-au lăsat moștenire Romanii tuturor iubitorilor de dreptate în cunoscuta maximă juridică: *de internis non indicat praetor*, până acum nu știm să se fi pe-

depsit cineva la noi pe față. Și când se pedepsia de fapt pentru gândurile lui spuse cu graiu viu sau cu tiparul, de drept el se pedepsea pentru „agitație”.

Dar ceea ce n'a fost cu puțință până acum, nu urmează că n'ar fi cu puțință astăzi, în era împăcării inaugurate de contele Tisza. Un caz foarte caracteristic de-o revoltătoare inchiziție modernă s'a petrecut nu demult în unul din cele mai românești colțuri din țara noastră, în comitatul Făgărașului.

S'a petrecut astfel: În comuna C. funcționa de cinci luni de zile un tânăr învățător, abia ieșit din școala normală. Se pot închipui ușor greutatețile pe cari le întâmpină învățătorii începători, mai ales de când cu exagerările legii lui Apponyi, privitor la limba maghiară. După cinci luni de zile, îl cercetează faimosul inspector școlar Szabó Elemér și constată că numitul învățător nu propune destulă limbă maghiară și nu plantează destul spirit patriotic în școală. Învățătorul făgăduiește că va face mai mult în viitor, după ce va mai trece peste greutateți.

Până aici nimic neobișnuit în această țară, unde inspectorilor nu li-se impune îndatorirea ca în Germania, de a-i cerceta pe învățătorii începători de șase ori, în primul an, pentru a-i

introduce în practica învățământului, iar nu pentru ale băga groaza în oase.

Ceeace e caracteristica acestui caz e însă că învățătorul a fost pîrît de inspectorul comisiei administrative, care l'a pedepsit pe învățător cu purtarea cheltuielilor în suma de vr'o treizeci de coroane și cu o pedeapsă în bani de 20% după salariu. Motivarea acestei sentințe, adusă într'o ședință condusă de vicecomitele român al comitatului, e un document istoric, fără păreche în analele moralității în justiție. După ce expune faptul sentinței spune că a fost considerată ca motiv atenuant împrejurarea că învățătorul din chestiune e numai de cinci luni în comuna respectivă, dar că s'a luat în considerare: ca motiv agravant împrejurarea că acest învățător a luat parte la primirea în comuna sa a candidatului de deputat naționalist, că n'a protestat cu acest prilej în contra vorbirilor cari s'au ținut în contra limbei și a națiunii maghiare, precum nici în contra tricolorului românesc; ceeace, la o altă, înseamnă că învățătorul din chestiune consimte în sufletul său cu direcția antipatriotică și că tocmai grație acestui simțământ intern neglijează propunerea limbei maghiare și îngrijirea spiritului patriotic.

(sulyosbitó körülményül tudatott be, hogy a f. évi május hó 2-án a községhen a román nemzetiségi képviselőjelölt fogadtatásán megjelent, s

FOIȚA ZIARULUI „TRIBUNA”

Cum a înebunit Maupassant.

— Foiță originală a „Tribunii”. —

De Adrian Corbul.

Citirea volumului apărut zilele acestea la Paris, și în care credinciosul François, feciorul lui Guy de Maupassant și-a însemnat memoriile relative la ilustrul răposat — îți lasă o impresie destul de bizară. Văzută prin ochii, studiată cu mintea simplă a unui valet, personalitatea lui Maupassant se așterne în fața noastră, tulbure, plată, nedeosebită de comunul mediocru al celorlalți muritori. Bunul François a avut cea mai bună intenție, o recunosc, când s'a lăsat să ne dea amănunte asupra traiului — ca om — a scriitorului și mai ales când ne-a descris tragicele faze ale sfârșitului său de viață; dar, din simfonia de fapte și de gesturi a marelui prozator, feciorul n'a prins decât notele pe cari le-a crezut mai nimerite. Cu alte cuvinte, el a fost mai preocupat de gusturile gastronomice, de ghețurile, de orgiile sensuale ale stăpânului său, decât de mișcările sufletești ale acestuia. Într'adevăr, cartea e plină de sentințe de ale lui Maupassant asupra mobilierului cutărei odăi, asupra felului de îmbrăcăminte pe care o prefera. François ne face însă revelațiuni destul de picante, pomenind de vizitele misterioase ale lui Maupassant. Ghicim în viața romanțierului francez o mare varietate de aventuri

amoroase. Dela dama din lumea mare, până la subretă, întreagă gamă a femeescului a defilat în „salonul căptușit cu mătase grenat a coconășului”. Maupassant era foarte iubit de femei, aceasta o știm de mult; feciorul său ne descoperă însă o sensualitate exasperată în fostul său stăpân. Sânt, în volumul lui François, pagini descriitoare de orgii curioase, „satanice” cum ar fi spus un Oscar Wilde. Să fi contribuit ele la nebunia lui Maupassant, la această diformare oribilă, căreia-i place de multe ori să schimonosească mințile cele mai clare? Nu știm. Se pare că da.

Cu tot trupul său de atlet, autorul celor mai viguroase nuvele din toate literaturile, nu i-a putut rezista, după cum nu i-a rezistat nici Eminescu, nici Nietzsche. Sfârșit lamentabil și contradictor unor întregi existențe! Cine a pătruns mai bine fătarnicia, egoismul meschin al omului decât Maupassant? Cine i-a adâncit visurile și dorințele ca bietul Eminescu? Cine i-a creat o filozofie mai clară, mai trufașă decât Nietzsche?... Și peste câteși trei nebunia a proiectat umbra-i lidoasă, străbătută de iasme pocite, de monștrii imposibili; și ca un vampir, cu ghiarele înfipte în sârmanele lor meninge, le-a supt din creier cea mai prețioasă esență cu care i-a hărăzit firea, și din care au țîșnit atâtea creațiuni admirabile!

Din întreg volumul lui François am reținut cu osebire pasagiile de o sinistră memorie, în care feciorul descrie cum s'au manifestat la Maupassant cele dintâi simptome de nebunie.

Pagini sfâșietoare și pline de groază în naiva lor simplitate. Citisem mai demult articole de ziare, studii prin revistele franțuzești, scrise de prietenii și cunoscuții romancierului și relative toate la tristul și inevitabilul naufragiu al acestei minți geniale. Cu ce am putut culege în cartea lui François, îndrăznesc să prezint cititorilor *Tribunei*, cari citesc atât de des în coloanele acestui ziar, traduceri minunate din Maupassant — imagine nepretențioasă dar adevărată a celor din urmă ani ai răposatului prozator.

Încă de pe când își compunea admirabila sa carte *Sur l'Eau*, adică, cu vre-o trei ani înainte de moarte, Maupassant se plângea de dureri de cap îngrozitoare, atât de îngrozitoare, de-i venea să-și sfarme capul de o piatră, să-și scoată creierii și să vadă ce gândac enorm îl rodea în dosul frunții? — după cum se exprimă el însuși. Mai întâi aceste migrene erau rare, dar cu vremea se întetiră din ce în ce mai mult. Octave Mirbeau, făcându-i într'o zi o vizită pe yachtul său „Bel-Ami”, ne spune cât de rău arăta bietul său prieten. Ochii îi erau străbătuți de firicele roșii, pielea obrazului îi devenise lividă și mușchii feței aveau tresăriri neașteptate. Maupassant se plângea tuturor de impresii bizare, de halucinațiuni înspăimântătoare. Rîsul lui suna când gol, când ascuțit, ca o pilă frecată de dinții unui fereastrău.

Medicii, pe care îi consulta, îi recomandau odihnă absolută. Apoi veneau săptămâni în cari răul dispărea cu desăvîrșire. Bietul Maupassant, ce fericit se simțea atunci! Făcea

a fogadtatáson a magyar nyelv tanítás és a magyar nemzet ellen elhangzott beszédek, valamint a tiltott jelvények (román nemzetiszínű szalag) használata ellen nem tiltakozott, a mi azt a látszatot kelti, hogy az illető tanító bensőleg maga is egyetért a hazafiatlan irányzattal, s a magyar nyelv tanítást és a hazafias magyar szellem gondozását épen ezen benső érzelme miatt hanyagolja el").

Va să zică am ajuns acolo ca să fim pedepsiți pentru că n'am făcut un lucru, adevărat pentru că n'am protestat împotriva unui lucru, împotriva căruia nu ne poate sili nimenea să protestăm — și am ajuns să fim pedepsiți pentru simțămintele noastre interne.

Cazul acesta e foarte caracteristic. Că ministrul a avut mintea care i-a lipsit, după cum vede congregația din Făgăraș, de-a nu aproba pedeapsa dictată de acesta, ci de a reduce la gradul de admoniție, nu alterează absolut întru nimic caracterul situației. Am ajuns în epoca eșafodului — pentru gândirile și pentru simțămintele noastre cele mai sfinte.

Di Marghiloman și chestiunea românească din Ungaria. Ziarele de seară ungurești scriu: Di Marghiloman, ministrul de interne al României, în firul unui lung răspuns ce a dat conservatorilor în ședința de azi a Camerei, referindu-se și la acuzația că actualului guvern român nu-și bate capul cu soarta Românilor din Ungaria, a făcut următoarea declarație:

— Adevărul în chestiunea aceasta e că statului român îi este permis atât de puțin a se ingera în chestiunea fraților noștri de peste munți,

cât de puțin numai se poate. Trebuie să-i lăsăm pe Români din Ardeal să se întărească din puterile lor proprii. Acesta e serviciul cel mai bun pe care li-l putem face.

Pe urmă ministrul a răspuns la acuzația că guvernul ar fi aplicat teroarea la alegeri.

Din Camera română. Din București ni-se telegrafiază: Camera deputaților a primit în ședința de Luni răspunsul la mesajul de tron. Pentru proiectul majorității au votat 77 deputați, contra proiectului 12.

O serbare frumoasă în Bucovina*)

— Friedwagner și „Junimea“. —

Cernăuți, 1 Aprilie

Societatea academică „Junimea“, al cărei trecut e atât de glorios și al cărei prezent a luat un avânt atât de mare și nobil, cu prilejul plecării rectorului magnific d. dr. M. Friedwagner, a dat în 20 Martie c. un comers festiv în numele poporului românesc bucovinean, un comers, care a caracterizat pe deplin principiile sănătoase, curat naționale ale societății și care a fost totodată și oglindă a activității simpaticului profesor dr. M. Friedwagner.

Pe la 9 ceasuri seara oaspeții așteptau cu încordare sosirea familiei Friedwagner. Sala casei germane, care deși-i foarte spațioasă totuși era arhiplină de lume, lojele toate ocupate de doamne și domnișoare. După 9 ceasuri se anunță sosirea familiei Friedwagner. În vestibul un grup de „junimeni“, îmbrăcați în costume naționale, întâmpină familia iubitului prieten al Românilor — Friedwagner. O clipă erau uniți sufletește Români din toate părțile: costume bucovinene alături de cele bănățene și cele din Regat, alături de costumele ardelenice. Familia iubitului profesor e întâmpinată cu vii strigăte de „trăiască“. Președintele „Junimii“ d. Iancu Ursuleac oferă

*) »Tribuna« a mai publicat știri despre această serbare. Azi dăm un raport complet.

doamnei Friedwagner un frumos buchet de flori.

Președintele „Junimii“ d. Iancu Ursuleac apreciază în termeni calzi activitatea rectorului Universității, activitate, prin care ne fac cunoscuți Europei pe noi Români. El ne-a înțeles sufletul nostru, și-a câștigat o cunoștință deplină asupra calităților nobile ale poporului românesc, și această cunoștință o spune întregii Europe, acelei Europe, care din preocupare nu voiește să vadă noblețea unui popor, cum e poporul românesc. Toată cunoștința aceasta, ilustrul profesor și-a luat-o din ceea ce avem noi mai scump, din manifestările sufletului nostru, în doine, cântece de dor și jale, cari verigă cu verigă alcătuiesc tragedia unui popor asuprit — poporul românesc! Și-acele mii și mii de cântece populare, pe cari ilustrul profesor Friedwagner le-a adunat, sunt pietre, cari vor vorbi vecinic despre numele marelui Friedwagner.

După discurs oferă serbătorului Friedwagner un ceas mare, lucrat după motive românești. Cu o dragoste plină de fală rectorul primește darul „Junimii“, îl privește cu sete câteva momente, apoi îi ridică în sus, și-l arată cu bucurie mulțimii care-l încunjura.

La punctul al doilea urmează conferința studentului I. E. Torouțiu. Materia conferinței „O nouă lume în poezia poporului românesc“ e foarte bine aleasă, căci e de pe terenul pe care tocmai ni-a impus serbătoritul zilei. Conferențiarul vorbește despre Români înstrăinați, arată dorul nemărginit al înstrăinaților, dorul de patrie, de neam și lege:

„Că pi-aici pe unde sânt
N'aud clopoti trăgând
Nici toaca n'aud bătând
Nici popă ca să slujască
Nici dascăl ca să citească.

Sărăcia, care a prins în ghiarele ei pe bietul nostru plugar, îl mână pe acesta în altă lume. El emigrează în părțile peste Ocean, și aceea lume de dincolo de Ocean a început să apară acuma și în poezia poporului, dar lumea aceea vine ciudată pentru ochiul țaranului, pentru felul lui de a vedea, naiv, simplu și nevinovat. Deși țaranul petrece acolo în altă lume, în extern e altul, totuși sufletul său rămâne același și prin urmare și manifestările sale sufletești rămân aceleași. Se schimbă forma, fondul însă rămâne. Intreaga conferință e ilustrată prin poezii populare, care din care mai frumoase, ca produs al Românilor emigrați — în America.

planuri de viitor, vorbea de însănătoșirea complexă, scria mamei lui scrisori de o nemăsurată duioșie, — căci până la moarte a fost un fiu model. Dar boala izbucnea pe neașteptate, mai crudă, mai dureroasă. Halucinațiile deveneau teribile. Vedea în față-i, în dosul lui, pretutindeni, numai broaște și chițcani. Odată, pe Champs-Elysées, Maupassant se apropie de o doamnă, o salută cu politețe și cu pălăria în mână îi spune: — Fiți cu băgare de seamă, doamnă! În urma d-voastră pășește o turmă întreagă de chițcani! Trecătoare privește în urmă-i, nu vede nimic, își dă seamă că are de a face cu un nebun și se îndepărtează speriată, bătăind o vagă mulțămire...

Mai târziu, Maupassant avea impresia, șezând la masa sa de lucru, că se deschide ușa, că un alt Maupassant intră în odaie, că se așează în fața sa și-i dictează nuvele. Din epoca aceea datează teribila nuvelă *Le Horla*, apoi *L'Auberge*, *Un fou* ș. a. Cu toate acestea, atât de clar și de viguros îi era încă spiritul, că citind aceste bucăți, pe lângă fiorul ce te cuprinde, nu te poți opri de a admira limpezimea și logica lor.

Dar boala înainta, distrugea încetul cu încetul acest creier genial, mușchii lui de atlet, schimonosea trăsăturile lui atât de băr-

bătești. Halucinațiile deveneau insuportabile. Dar mai insuportabil era gândul lui Maupassant, în momentele sale de luciditate. El prevedea că o să înnebunească! Și ideea aceasta îl chinuia nespus.

Într-o dimineață, după o noapte de migrenă teribilă Maupassant dă fugă la medicul său: „Doctore, scapă-mă de durerile astea de cap. Nu mai pot!“ — „Ce ți-am prescris rândul trecut?“ — „Dușuri reci și antipirină.“ — „Ei bine, să nu mai iei antipirină. Antipirina ți-e mai degrabă vrăjmaș.“ Maupassant se întoarce acasă. Sună la poartă. Feciorul François se ivește pe prag. Stăpânul său răcnește cu ochii eșiți din orbite, cu fața congestionată: — „François, am un vrăjmaș! Il chiamă Antipirină. Umblă să mă omoare. Dă-mi revolverul meu — și ia-ți și tu unul. Cum l'oi vedea să tragi în el, auzi? Vrea să mă omoare, mișelul!“ Și bietul nebun făcea gesturi desordonate. Cu mare greutate a putut fi liniștit. Acesta a fost primul său mare acces. Vai! de aci încolo nebunia n'are să-l mai slăbească!

Cu toate acestea, are încă momente de luciditate. Vede bine că nebunia îl pândeste și vrea să-și pună capăt zilelor. Într-o după amiază, în vreme ce François îi periază par-

desiul în anticameră, trage binișor sartzul mesei lui de scris și scoate din el revolverul, căruia credinciosul fecior avusese grija să-i scoată gloanțele. Pune țeava armei la tâmplă și trage de două ori. Două detunături cutremură casa; François năvălește în odaie și-l vede pe stăpânul său cu revolverul în mână, cu ochii strălucitori de demență, sărind și gesticulând. — „François, gloanțele n'au putere asupra mea. Sunt invulnerabil! sunt invulnerabil! Să vezi că nici fierul nu-mi vatămă carnea“. Și înainte ca feciorul să aibă vremea să-l oprească, Maupassant pune mâna pe un briciu, îl aduce la gât și cade scaldat în sânge.

Alarmă, strigăte de ajutor. Credinciosul François îl bandajează cum poate mai bine până la venirea medicului. Din fericire gâtul nu e atins. Doctorul îi suturează rana. Luciditatea revine în bietul creier bolnav al scriitorului. Peste noapte, cum feciorul veghia neclintit la căpătâiul său, Maupassant aștește asupra-i o privire lungă și plină de jale: — „François, mi-am tăiat gâtul. Știi tu că acesta e un caz de nebunie absolută?“ Apoi bolnavul mai șopti cu desnadejde. — „Ce sfârșit oribil!“ și amuți.

Câteva zile fu liniștit și normal, ba într-o

DAJKOVITS E. Atelier de fotografii artistice, — de primul rang. — ORADEA-MARE, Palatul Sas.

Fotografii și portrete, reproducții după fotografiile vechi și noi în mărime naturală, expuneri de obiective speciale pentru interioruri, acatice, și lucrări în aquarel și olei artistic executate. Atelierul se află exclusiv numai în Palatul Sas.

Studentimea intonează mai multe cântece, apoi ia cuvântul dl *Alecu Isdceanu*, vicepreședintele „Junimii”. Arătând caracterul serbării, oratorul descrie durerea cea mare ce-o simt Românii prin faptul, că cel mai sincer prieten al lor, îi părăsește.

Urmează cuvântarea valorosului membru al Academiei Române, a consilierului aulic dl *Tudor Ștefanelli*. D-sa arată în cuvinte calde meritele dlui Dr. Friedwagner, arată cât de exact a pătruns d-sa sufletul Românului, ce serviciu mare a adus prin activitatea sa neamului românesc în special, și general culturii române. Plecarea d-sale dintre noi lasă urme de regrete sincere.

În frumoasa sa vorbire dl Dr. Sextil Pușcariu accentuează, că nu prin faptul, că sărbătoritul e filoromân și-a câștigat inimile noastre, ci prin valoroasele sale lucrări. Schițând personalitatea savantului Friedwagner, dl profesor Dr. S. Pușcariu afirmă, că iubitul nostru prieten Friedwagner și-a dat silință să cunoască, și și-l cunoaște pe cel mai mare poet al Românilor: poetul poeziei populare. Multe calități nobile are poporul nostru, dar o calitate, care-l caracterizează mai mult, e neuitarea și această calitate să și-o însușiască și dl profesor Friedwagner: să nu ne uite!

Dl Prof. Dr. *Tarnavski*, decanul facultății teologice, schițează viața familiară a dlui Dr. Friedwagner și ilustrează prin frumoase exemple pe soțul model, pe tatăl, care-și iubește cu toată căldura vieții sale copila lui.

Dl Profesor *Ștefan Saghin* arată datoria studentimii în viața socială, datoria, care se poate rezuma la câteva cuvinte: cultivarea celor mai scumpe odoare ale poporului și națiunii — mame; limba și datinele strămoșești.

În numele „Armoniei” vorbește dl director *Bujor*.

Dl prof. *Petschek* vorbește pentru dame.

Se apropie momentul cel mai înălțător din întreaga festivitate, se apropie timpul, când iubitorul Friedwagner are să vorbească. E liniște în sală, liniște, parcă totul ar dormi. Președintele dl Iancu Ursuleac anunță vorbirea sărbătoritului. Un vifor de aplauze se pornește, și nu mai încetă. Abia după ce oboșala publicului silește să întrerupă strigătele de „să trăiască”, dl Dr. Friedwagner începe lin și dulce:

Era pe vremurile lui Bourguignon, când Friedwagner sosi în țară. O goană teribilă turba împotriva tricolorului. Românii n'aveau voie să-și manifesteze și în extern sentimentele lor interne. Friedwagner, care până atunci

fi cunoștea din cărți, cu viu interes s'a apropiat de acest popor impilat și a început să-l studieze, nu ușuratec, ci temeinic, pătrunzând în toate părțile sale. Nu s'a sfiit să intre în casa țaranului, și să se plece sub coliba cioabanului și așa cunoscând sufletul poporului român, s'a simțit atras de el ca de un magnet puternic. Și totuș aceasta nu l-a împiedecat, să rămână mai departe German în tot sufletul și cugetul său. Inima sa de German a trebuit să se deschidă pentru un popor, după ce i-a cunoscut coardele cele mai gingașe ale inimii. Cântecul popular i-a desfășurat sentimentele cele mai nobile și mărețe ale sufletului românesc. Cu atât mai valoroasă e pentru Friedwagner studiarea caracterului românesc, cu cât a putut să se adâncească în ea tocmai în Bucovina, care e așa zicând muzeul națiunii românești. Aici se află monumentele cele mai prețioase ale trecutului românesc. Datorința Românilor bucovineni, cără cari privește întreaga lume românească, este ca ei să păstreze cu sfințenie acest scump tezaur, moștenit dela strămoșii lor. Este un dușman puternic și energic, care din nord caută să cucerească pas pe pas pământul sfânt, adăpat cu sângele strămoșilor noștri. Românii bucovineni să nu cedeze nimic aceluia dușman, să lupte cu inimă și vitejie, ca întreaga moștenire să și-o apere, ca ea să rămână nemicșorată, așa cum a rămas dela strămoși. Friedwagner dorește, ca această moștenire s'o dăm întreagă copiilor noștri și ea să rămâie nevătămată prin cel puțin o mic de ani.

Românii astăzi nu se mai pot număra între statele semiculte ale Balcanului, ci ei sânt acum un stat de cultură occidentală, ba ei sporesc așa de bine încât peste scurt va trebui să-i numeri între puterile mari ale Europei. De aceea nu-i mirare, că actualele puteri mari europene se străduiesc să intre în legătură cu Românii și să-și câștige prietenia lor. Dacă și Românii întregii lumi sânt împărțiți sub mai multe coroane, acesta n'are de a face, căci totuș posed o unitate, și această unitate e unitatea limbii și a culturii. **Hotarele există numai pentru vameși, nu însă și pentru suflete** „Noi Germanii”, urmează Friedwagner, „privim liber și fără frică peste hotar în împărăția germană. Vedem acolo progresul cultural și ni-l însușim. Așa și voi, să priviți liberi și fără frică spre țara românească, bucurându-vă de progresul fraților voștri și folosindu-vă de el”. Dacă Românii astăzi sânt despărțiți sub mai multe stăpâniri, apoi firește că trebuie să-și aleagă conducători, cari să-i ducă în luptă. Însă la alegerea conducătorilor

să fie precauți, să caute numai conducători chemați, desinteresați, cu tragere de inimă pentru popor, și gata să-și puie și sufletul pentru el. Atunci va dispăre discordia dintre frați și neamul românesc va spori în vigoare și-și va câștiga respectul celorlalte națiuni.

Și Românii bucovineni au în clasa intelectuală preoțimea, care s'a validat cu un excelent conducător al poporului. Durere, că poporul nu dispune de astfel de preoți, cari sânt concrescuți cu poporul și formează o unitate cu el. Pe lângă bunătatea inimii este o însușire eminentă a poporului românesc încă pietatea și religiozitatea. Dar această însușire își află și răsunetul, căci „poporul românesc”, zice Friedwagner, „are preoții pe cari îi merită!”

„Aceasta zi este punctul de culminare în viața mea”, exclamă Friedwagner adânc emoționat, „căci un întreg popor mă sărbătorește! Nu voiu uita-o niciodată, și aceste impresii mă vor petrece până la momânt”.

Acum vine ora despărțirii! Și Friedwagner cu inima îndurerată își ia rămas bun dela poporul în al cărui mijloc a trăit atâta vreme și pe care l-a iubit atât de mult. „La revedere!” exclamă el plin de emoțiune. „La revedere! Eu voiu mai veni!”

Aplauze nesfârșite resunară la încheierea acestei memorabile cuvântări. Acum urmă concertul festiv sub dirigența dlui M. Totoescu, și anume s'au cântat următoarele: „Răsunet din Ardeal” de Vidu, cu solo executat de dl Tripa; „Doina din Bihor” de Mureșianu cu solo de dl Ghiuță, care trebuia repetată și în fine „Eu mă duc, codrul rămâne” de Dimitriu cu solo de dl Enescu.

După concert se încheie partea oficială și încep partea neoficială sub conducerea dlui consilier aulic T. Ștefanelli ca președinte și a dlui prof. Dr. S. Saghin ca controlor.

„Junimea” și-a făcut datoria, și-a făcut mai mult decât datoria. Serbarea, ce-a aranjat-o a dat dovadă despre puterea ei, despre înălțimea la care știe să se mențină. „Junimea” l-a sărbătorit pe Friedwagner așa dupăcum merită să fie sărbătorit, și nici o societate românească nu putea să-i facă mai mult decât a făcut „Junimea”, și a făcut-o însă cu drag, ca să vadă cei străini ce înseamnă recunoștința românească.

Scrisori din Paris.

O nouă mișcare a naționalismului francez. — Carnavalul la Paris: O propunere. — Sportul în Franța. — În palatul ziarului „Figaro”.

Paris, 30 Martie.

Oraș neliniștit, Parisul! Din rivalitatea celor două mari cotidiene franceze *Le Journal* și *Le Matin*, s'a deslănțuit o aprigă ceartă naționalistă. *Le Journal* a organizat, după cum se știe circuitul european de avioane. Aviatorii vor trebui să sboare din capitală în capitală, și să facă astfel înconjurul Europei prin văzduh. Ziarul parizian oferă învingătorului un premiu de 100.000 de franci.

Condițiunea e însă ca aviatorii francezi să treacă și prin Berlin. Cluburile aeriene din toate capitalele Europei au aderat la propunerea lui *Journal*. Acum câte-va zile însă, după instigațiile lui *Matin*, s'a produs în Paris o mare mișcare naționalistă. Patrioții francezi protestează cu vehemență. „Nu vom permite ca aviatorii noștri să întoarcă spatele Franței, ca să se îndrepteze spre Berlin. Germanii atâta așteaptă: să ne cunoască descoperirile și să profite apoi de ele. Așa s'a întâmplat și cu cursele de automobile... Ajungă atâta moliciune din partea noastră. Francezii! nu faceți pe placul cosmopolitilor!”

după amiază se sculă să scrie un capitol la romanul pe care-l plănuia: *L'Angelus*, și pe care admiratorii lui n'au avut parte să-l citească. Orice muncă intelectuală însă îi era oprită de medic și François îl rugă să nu scrie. Maupassant se supuse cu părere de rău. Încet-încet veselia îi reveni. Toată ziua sta de vorbă cu François și cu un marinar al iachtului său, la care ținea mult. Le spunea glume, îi întreținea cu un patriotism ferbinte de viitorul războiu franco-german, războiu la care dorea din toate puterile să ia parte, căci Maupassant era un aprig partizan al revanșei, „Și când ne vorbea — spune François — aveam impresia că-i citim proza; căci stăpânul meu cuvânta întocmai după cum scria...”

Într'un amurg de Octomvre, François ședea în odaia bolnavului și se îndeletnicea cu scrișul unei scrisori adresată doamnei de Maupassant, mama romancierului. Deodată stăpânul său îi strigă cu mânie: — „Mișelule, de ce te-ai substituit persoanei mele la ziarul „Figaro”? Și de ce ai vorbit rău de mine în cer? Să ieși! să ieși numai decât!” Inima bietului fecior se strânse de durere... De data asta Maupassant era nebun cu desăvârșire!

Și până la moarte nu și-a mai revenit în fire!...

Ce s'a întâmplat cu el de aici înainte, toată lumea știe. Dus la azilul de nebuni, și-a luat locul printre aceste ființe exilate din omenire. Bietul, marele Maupassant! nebunia lui consta în a se crede un sac plin cu pietre scumpe. „Nu vă atingeți de mine! — striga el aceluia ce se apropiau de el — o să rupeți sacul și o să risipiți pietrele pe jos”. Dar nici fizicul sau de atlet nu rezistă groazniciei lovituri care-i doborâse mintea; în câteva luni de zile îmbătrâni de tot. Părul și mustățile îi albiră, trupul îi se încovoie, mușchii i-se muiară. Și așa s'a trăit vre-un an de zile. El s'a stins în al patru-zeci și unulea an al existenței sale, atât de luminoase, până la umbra fatală a sfârșitului.

Coincidență bizară! Cu câțiva ani mai târziu, un alt nebun de geniu — Nietzsche — în clipele sale de demență, nu se liniștea decât atunci când soră-sa îi citea nuvele de Maupassant! Și în tot timpul nebuniei sale, filozoful german, n'a putut suporta nici o altă lectură afară de proza admirabilă a aceluia, a cărui soartă crudă semăna așa de mult cu a lui.

Ocazie de cumpărat mobile!

Din cauza producției abundente poți afla pentru prețurile cele mai scăzute mobila de Székely și Róti fabricanți de Marosvásárhely liosă la: Piața Széchenyi-tér 47.

Oamenilor acreditabili se vând și pe lângă
= plătire în rate lunare fără nici o urcare
de preț. — — —

= Mare asortiment în trusouri pentru mirese. =
La cerere din provincie trimite bogatul catalog ilustrat.

Și mișcarea prinde mușchii, se îngroașă ca o avalanșă, devine foarte serioasă. Ce să zic? Pe deoparte naționaliștii au dreptate. Mi-a-duc aminte acum un an, cu prilejul circuitului dela Est, ce obraznici au fost Germanii față de aviatori francezi. Iși bateau joc de ei, arătau pumnii, făceau gesturi urâte acestor vulturi omeneste. Un aviator a sburat, din greșală, peste graniță, cu câți-va metri deasupra teritorului german. A doua zi gazetele soviniște din Berlin au cerut „să se tragă cu pușca în acești câini de francezi“... Cam au dreptate Francezii cari se opun la prea marea bunăvoință a compatrioților lor. A uita insultele din trecut e de multe ori un semn de slăbiciune, ori cât ar căuta să se înlocuiască cuvântul cu vorba mărinimie...

Sbura-vor sau nu, aviatorii francezi la Berlin?.. Nu știm. În ori-ce caz pornirea naționaliștilor e serioasă. Vom putea să ne așteptăm în Paris la manifestațiuni vehemente, pe lângă cari acelea ce au avut loc cu prilejul cazului Bernstein, vor fi fost simple jucării de copii.

Zilele trecute a avut loc serbarea Carnavalului, pe o zi albastră și însoțită de primăvară. Cară cu flori, femei gătite frumos au colindat Parisul în sunete de muzică și strigăte de voce bună. Văzduhul era plin de confetti — pe Champs-Elysées mai ales, hârtiuțele rotunde acopereau trotuarele ca o zăpadă multicoloră. Veselia a fost destul de mare.

Fără îndoială că în ziua de azi Carnavalul e departe de-a fi ce a fost mai de mult: o deslănțuire elementară de voie bună. Astăzi omenirea e mai seacă, mai aprigă de câștig ca altădată. În zadar ai căuta la Paris, pe o zi de Carnaval, să întâlnești oameni deghizați și mascați; de geaba te-ai strădui să înozi întrigi picante în misterul lor, ca odinioară. N'am văzut nici o mască cu prilejul Carnavalului din acest an, nici măcar în Montmartre și Cartierul Latin, aceste focare de veselie ale marelui oraș. Nu, mărturisesc că măști n'am întâlnit. În schimb am fost mișcat de faptul, că un rest din vechea tradiție mai trăiește încă... la copiii parizieni. Și am admirat cu înduioșare aceste flori curate ale omenirii, în travestirea lor delicioasă.

Căci străzile Parisului erau pline de copii deghizați. Intregă istoria Franței și basmele lui Perrault trăiau în ei. Băieții erau îmbrăcați în paji medievale, în mușchetari, în cruciați; fetițele în cenușerese, în ducese sau prințese feudale. Apoi am admirat și marea dragoste pe care o poartă francezii literaturii, și mai ales dramaturgilor lor. Mulți copii erau travestiți în personajii de ale lui Molière, Racine, Corneille, Beaumarchais și Rooland. Am văzut pe piața Operei și un drăguț de mititel îmbrăcat în Cyrano de Bergerac; și ca să fie mai credincios rolului său, avea și un nas de carton...

Si m'am gândit că n'ar fi rău să scornească și Românii prilejuri, pentru a revivia trecutul lor istoric cel mai glorios și personajile minunatelor lor basme și legende, în copiii lor. Faptul acesta ar avea o importantă influență educativă asupra drăguțelor lor vlăstare. Și cum Românii din Ungaria au dat de atâtea ori până acuma dovadă de inițiative admirabile — ce ar fi ca unul din nenumăratele baluri costumate, de cari *Tribuna* vorbește neîncetat — să fie în viitor un bal de copii în costumele istorice și legendare ale neamului lor?... Da, ce-ar fi?... *

În anul 1911 numărul recruților francezi a fost cu 11.300 inși mai mare ca cel din anii precedenți. Și știți cărui fapt se datorește această considerabilă augmentare a numărului de valizi? Nici nașterilor — cari scad neîncetat — nici vreunei alte măsuri a populațiunii, ci pur și simplu sporturilor de toate felurile.

Sporturile! Să nu citiți niciodată acest cuvânt cu dispreț, căci în existența noastră de luptă aprigă și de concurență, degenerarea fizică la care tindem nu poate fi combătută decât cu violente exerciții tot fizice. Francezii bunăoară, atât de simpli și de nervoși, nu au practicat până acum sportul în măsura dorită. Ei l-au neglijat. Și preocupați de combinațiile spirituale în lupta pentru trai, n'ar fi dus-o cu bine în viitor, dacă pilda vecinilor de peste canalul Mâncii nu ar fi fost mântuitoare. Englezii sunt măestrii tuturor în sport și azi Francezii tind să devină cei mai buni elevi ai lor. Parisul devine pe zi ce trece tot mai sportiv. Fie la societățile de gimnastică, fie în grădinile Luxembourg, Tuileries etc. sau pe pajiștele din Bois de Boulogne, parizienii își înmădiază mușchii prin jocuri fizice deosebite. Pretutindeni se joacă foot-bal, tenis sau golf. Pretutindeni se face scrimă. Pretutindeni se practică înotul și călăria.

Dar știți cine sânt astăzi, în Franța sportmanii cei mai aprigi și convinși? Poeții, scriitorii și toți artiștii în general. Ei proclamă prin scris și prin fapte binefacerile sportului. Edmond Rostand e un admirabil jucător de foot-bal și de golf; Marcel Prévost se simte pe bară sau pe trapez la el acasă; Tristan Bernard e un luptător redutabil; sculptorul Rodin, cu toți șaptezeci de ani ai lui, înoată cum înota lordul Byron. Toți acești oameni superiori susțin că sbuciumul creierului ruinează corpul, dacă corpul nu-și ia revanșa prin exerciții violente. Și cred că au dreptate.

În ziua când, însărcinat de *Tribuna*, m'am dus la ziarul *Figaro* spre a cere dlui Raymond Recouly deslușirile pe cari le-am trimis la timp, — în ziua aceea mi-am putut face o idee limpede de imensul rol pe care-l joacă jurnalismul în țările civilizate.

M'au dus în multe rinduri afacerile prin ministerele sau marele administrațiuni pariziene; nicăeri însă n'am văzut o mai bogată activitate, o mai intimă și neîncetată contopire a publicului cu autoritatea, ca la ziarul *Figaro*.

În marele și luxosul palat — de un lux fin, sobru și ales — domnește zi și noapte o mișcare nepotolită. Oameni politici, literați și artiști, generali, ofițeri și soldați, judecători și advocați, milionari americani și diplomați chinezi am văzut toată această lume cu prilejul vizitei mele la *Figaro*.

Redactorii primesc neconținut mosafiri de toate soiurile, dela ducesa mărețată și purtând un nume celebru în lume, până la omul din popor, lucrător cu ziua. Fiecare are ceva de spus, ceva de așteptat dela omnipotența publicisticii.

În sălile de așteptare, sub focul clar al lămpilor electrice, o mulțime pestriță. Unul vine, altul pleacă, neîncetat. Dar m'am convins cu această ocazie că în ziua de azi gloria literară și artistică, e cea mai respectată în Franța... Dulce timp, popor generos și nobil, ce frumos e când știi să respălățești meritele personale, creierul care a cugetat, mâna care a creat.

Eram cel puțin patruzeci de inși în sala de așteptare a lui *Figaro*. Printre noi o marchiză — i-am auzit numele când a anunțat-o la cheul — doi generali și un deputat. Deodată se deschide ușa și intră un bătrân cu masca bismarckiană, cu ochii vioi și puternici, cu trupul slab și nervos. Feciorul anunță: *Domnul Octave Mirbeau!* Și dl Gaston Calmette, directorul lui *Figaro* care lăsase să aștepte mai bine de trei sferturi de oră pe marchiză, pe generali, pe deputat, vine repede în sala de așteptare, și cu mâinile întinse, cu un zimbet grațios îl invită pe romancier să intre în cabinetul directoral:

— „*Mon cher maître, voulez-vous bien entrer?*“

O nouă indemnitate bugetară.

— Sedința Camerei. —

Ministrul de finanțe Lukács a depus azi pe birourile Camerei un proiect de lege, prin care cere o nouă indemnitate bugetară de 2 luni.

Indemnitatea de patru luni expiră la 1 Maiu și cum discuția bugetului a luat proporții mai mari decât se așteptase guvernul, e exclus ca până la 1 Maiu să se voteze bugetul.

Camera a hotărât să ia vacanțe dela 9 până la 24 Aprilie, dând prilej deputaților să-și petreacă sărbătorile în sinul familiei lor.

Sedința de azi a avut și o „senzație“: deputatul ungar Nadányi Gyula a anunțat ministrului de culte o interpelare urgentă, în care e vorba de o nouă „agitație valahă“: cică într-o comună românească s'a sechestrat în școala românească un abecedar unguresc.

N'avem până acum nici o știre despre această „agitație“, dar sântem convinși că e vorba de o nouă apucătură, de o nouă goană împotriva unui învățător și preot român, cari nu vor avea altă vină decât că nu vreau să se lapede de neamul lor.

Discuția bugetului s'a continuat în lipsa majorității deputaților. Abia au fost la sedință 30 de deputați.

Indemnitate.

Președintele Berzeviczy propune, iar camera hotărăște să ia vacanțe dela 9—24 Aprilie.

Lukács László, ministrul de finanțe, a depus proiectul de lege despre o nouă indemnitate bugetară de 2 luni.

Mocsáry Sándor, raportorul comisei economice, prezintă raportul comisiei despre proiectul de lege privitor la protejarea invențiilor brevete. Proiectul de lege e primit fără discuție.

Se intră în discuția bugetului.

Kun Béla vorbește pe larg despre chestiunile administrative, abătându-se dela obiect. Președintele în mai multe rânduri îl roagă să rămână în chestie.

Nu primește bugetul.

Lukács György (fost ministru sub Fejérváry) primește bugetul. (Când începe să vorbească, toți deputații opoziționiști părăsesc camera.)

Chestiunea naționalităților.

Kovács Kálmán (kossuthist) vorbește și despre chestiunea naționalităților. Liniștea aparentă ce se observă în sânul naționalităților, mai ales la Croați, nu înseamnă că ne-am fi împăcat, ci e numai o șiretenie.

Tinerii unguri ar trebui să învețe românește, ca să poată sta de vorbă cu poporul românesc și să-l lumineze.

Vorbește despre votul universal și declară că introducerea lui ar primejdui interesele maghiarimii (Justh îl întrerupe violent). Numai naționalitățile vor avea folos din el. Nouă nu ne trebuie votul universal. (Aplauze la kossuthiști.)

Sedința se ridică.

Telefon nr. 467.

KARDOS GYULA

cea mai mare fabrică de trăsuri sudungară

Temesvár Gyárvaros Háromkirály ut 14. (Casa proprie.)



Mare magazin de trăsuri noi și folosite. —

Pregătesc lucruri de fierar, rotar, șelar, de lustruit și orice reparări de bransa aceasta, cu prețurile cele mai moderate. Preț curent, gratis și franco. Tot aici se mai pot căpăta omnibuse pentru 6 persoane cară funebre, felurite căruțe »landaner« cu preț. moderate

Scrisoare de pe Murăș.

Alegerile congregaționale în cercul Deda. — Tînta clubului național din Reghin. — Moartea studentului în medicină: Aurel Neagoș. — Viața comercială economică în comitatul Murăș-Turda.

Deda, 31 Martie.

„Tribuna“ a publicat deja în unul dintre numerele sale trecute rezultatul alegerilor congregaționale din cercul Deda, unde au fost aleși candidații clubului naționalist: *Iosif Popescu*, dir. la „Murășana“, *Iosif Popescu*, paroh în Dumbrava și *Nicolae Gliga*, paroh în Ripa-superioară.

Ținuta Românilor a fost demnă pretutindeni și tocmai această atitudine a îndemnat pe doi necunoscuți să protesteze alegerea. Comitatul a și nimic-o și în curînd vor avea loc alegeri nouă!

Avem însă nădejdea că alegători români își vor face și la alegerile noi, datorită de bravi ostași.

S'a adus clubului naționalist din Reghin, în fruntea căruia stau d-nii *Ioan Popescu*, avocat în Reghin și *Iosif Popescu*, dir. la banca „Murășana“, învinuirea că n'ar avea destulă energie de a conduce partidul național din comitatul Murăș-Turda. Cei cari cunosc lucrurile pot însă spune, că clubul și-a împlinit datorința, dovadă alegerile din Deda.

Și suntem convinși că clubul naționalist va împlini datorința și de data aceasta.

Abia acum simte apa lină a „Murășului“ că unul dintre fii săi s'a dus pe calea veșniciei. Speranța Murășului, Aurel Neagoș a trecut la cele veșnice și astăzi frunza și iarba ne spune că: „Jale duce Murășul“, după cum o spune poetul nostru iubit Octavian Goga.

Aurel Neagoș s'a născut în Deda (comitatul Murăș-Turda) în anul 1886, Octombrie 3. Părinții săi sînt Petru Neagoș, medic cercual în Deda, și Sofia n. Grecu, cei mai poporali oameni.

După ce a absolvit gimnazul inferior din Reghin a trecut la gimnazul superior din Blaj, și în 1909 a făcut bacalaureatul.

În 1905 a trecut la universitatea din Pesta, apoi la Graz și a revenit în Pesta pentru a face examenul din urmă și a se promova de doctor. Supus de-o boală grea, s'a dus la sanatoriu din Meran (Tirol) pentru a nu mai reveni.

Amintirea lui va trăi veșnic în inimile celor cari l-au cunoscut.

Cât despre viața comercială în comitatul Murăș-Turda în puține cuvinte ași vrea să spun mult. Românii din acest comitat nici când nu s'au gândit că afară de înființarea băncilor mai este și altă cale de-a le ridica de-asupra mizeriilor lumesti.

Inceputul l-a făcut acum dl *Danil Costin*, comerciant în Hodac, fost păstor de oi, care a cutrierat poate de multeori „Bărăganul“ căci e bătrîn.

Acesta a început comerțul și activitatea lui a avut răsunet, căci i-a urmat *Gregoriu Fărcaș* din Hodac, care astăzi are o avere destul de frumoasă, e membru al „Asociațiunii“, al Societății teatrale și al mai multor societăți culturale. Jidovii din Hodac stau azi să iee lumea în cap, căci vrednicii Hodăceni au început a înțelege sfaturile lui Ion Creangă că „Nici un ac dela Jidan“.

Comuna Ibănești acuma își începe avântul, căci „mărginenii“ le-au dat un comerciant

vrednic și cu o cultură frumoasă în persoana lui *Bucur Lupescu*.

Acest vrednic bărsan depune multă stăruință pentru a emancipa atât culturalicește cât și materialicește pe locuitorii comunei Ibănești. Acum încearcă a înființa o casină. Cărturarii români, sântem convinși, îi vor da sprijinul necesar.

Comuna Rușu-munți a câștigat un comerciant vrednic în persoana lui *Nicolae Cristiu* din Săliște. Acesta e încă începător și-i dorim succes.

După cum se vede deci începutul e bun în acest comitat și sperăm că preoții și învățătorii o să încurajeze noua pornire sănătoasă. Anul 1911 ne-a adus în acest comitat și două bănci românești: „*Răureana*“ din Gurghiu, sediul de odinioară al istoricului Petru Maior, „*Cerbul*“, sub conducerea inginerului Florea Bogdan, cu sediul în Reghin.

Excelsior.

Congregația extraordinară a comitatului Târnavei-mici.

În 30 Martie 1901, a ținut comitatul Târnavei-mici o ședință extraordinară, sub prezidiul baronului Kemény Akos, comite suprem. Dintre membrii români s'au prezentat foarte puțini. Între cei de față am văzut pe președintele partidului național român din comitat, pe dl Simion Căluțiu și pe secretarul partidului, dl Dr. Romul Boila, apoi pe dl Petru Sogan, mare proprietar.

Punctul prim al ordinii de zi a fost interpelațiunea dlui Dr. Romul Boila în cauza esmiterei alor 14 jandarmi la adunarea extraordinară a despărțământului Diciosănmărtin al Asociațiunii, ținută încă în 25 Decembrie 1910, în comuna Cetatea de baltă. Interpelantul a documentat că acest act polițienesc stă în legătură cu luptele politice din comitat și nu se poate considera de alta, decât de o procedură nesocotită, care nici decum nu-i aptă să aducă cinstea ordinii publice de aici. A spus apoi: „Este foarte curios, Onorată Congregație, că la noi în Ungaria civilizația se poate propaga numai pe lângă o asistență jandarmărească de 14 membri. De ce asta domnilor? Doară a se cultiva, înseamnă o lucrare pașnică și nu război pe viață și pe moarte. Propagăm doară iubirea de ordine și cinstea legilor“.

La interpelație a răspuns vicespanul, evaziv, cu care răspuns dl Romul Boila nu s'a declarat mulțămît.

Urmându-se pertractarea ordinii de zi, din partea Românilor a mai ridicat cuvântul tot dl Dr. Romul Boila la următoarele obiecte: 1. La împrumutul de 250.000 cor. a comunei Diciosănmărtin, cu care are de gând să acopere spesele ivite cu introducerea gazului. 2. La hotărîrea comunei Pânade, prin care a decis, ca protocoalele ședinței comitetului comunal să se redacteze în plenul ședinței, deoarece s'au întîmplat falsificări. 3. La dorgatoriul, adus prin hotărîrea comitetului comunal din Pânade, notarului renegat Truția de acolo, pentru că calcă dispozițiunile legii comunale. 4. La decisiunea comitetului comunal din Târlău, adusă în cauza pădurei foștilor urbanariști, — documentând călcarea legilor și nerespectarea ordinii publice, — însă fără rezultat. Ba ce e mai mult, vorbind la punctul 4, s'a detras cuvântul dlui Dr. Romul Boila, pentru că în afaceri de proces este reprezentantul foștilor urbanariști.

Alt obiect de importanță n'a fost pus la ordinea de zi și așa congregația s'a sfârșit la orele 1 p. m.

„Gaz. Tr.“

Șezători literare în Caransebeș.

— A patra șezătoare. —

Această șezătoare va rămânea veșnic întipărită în inimile noastre, căci ni-s'a dat plăcuta ocazie să putem auzi cuvinte dulci din însuși graiul a duor poeți-scriitori ai Bănățului, cărora publicul asistent le-a adus din belșug prinosul recunoștinței prin aclamări, cum rar ni-s'a dat să auzim.

Corul bravei noastre tinerimi studioase de sub conducerea dlui profesor *A. Sequens* s'a achitat și de data aceasta peste așteptare prin executarea cu exactitate a pieselor: »Cântec haiducesc« și »Vraja«.

Tânărul și entuziastul poet-scriitor dl profesor *Vasile Loichița* ne-a dat probe despre talentul d-sale frumos de a da scrisului românesc o formă plăcută și cuceritoare. El ne-a expus toată mișcarea noastră literară modernă a ultimului deceniu. La pomenirea numelui dlui *Nicolae Iorga*, lumea a izbucnit în tunete de aplauze.

Dl *Loichița* ne-a vorbit din inimă și cu o dulceață deosebită a graiului românesc. Legăm cele mai scumpe speranțe de acest tânăr cărturar al neamului.

Dl *Ioan Alexandrescu*, cleric, a prezentat ochilor noștri sufletuși pe cel mai legendar martir al credinței pe »*Brancoveanul Constantin*«. A declamat cu atât sentiment și talent, încât ochii multor asistenți au rămas scâlțați în lacrimi.

Ni-a fost rezervată și surprinderea să auzim din graiul dulce al scriitoare-poete *Maria Popovici* unele din cele mai de seamă poezii, atât ale d-sale, cât a celor mai noi poeți ai neamului.

Răpiți de aceste momente sfinte ale cultului oamenilor de litere, publicul a răsplătit conferențiarul cu nesfârșite aplauze și aclamări.

Dna *Maria Dr. Labonțiu* parcă a pontențat entuziasmul curatelor noastre sentimente românești prin executarea cu mult avânt și precizie a compozițiilor maestrului *I. Mureșianu*: »Cimpoiul« și »Mic potpuriu românesc«. Publicul a și recompensat-o îndeejuns cu vii aclamări.

Dșoara *Talida Seracin* ne-a distrat plăcut prin monologul »Zăpăcita«.

Când facem o mică reprivire asupra celor 4 șezători de până acum, putem fi mândri de succesul lor. Ele vor avea cu siguranță efectul binefăcător și vor fi o mărturie veșnică despre dragostea de neam a inițiatorilor și făptuitorilor acestor mici academii culturale ale neamului.

De ar înțelege numai toți cei chemați că au îndatoriri de-a sprijini astfel de acțiuni demne. Cultura neamului o preținde aceasta.

Șezătorea literară a cincia (ultima) se va ținea în Caransebeș Duminică în 27 Martie (9 Aprilie) la ora 3 p. m. în sala Reuniunii de cântări cu următorul

Program :

1. G. Musicescu »Oitul geme«, cor bărbătesc executat de corul »Reuniunii de cântări« sub dirigența dlui Achim Alionte.
2. »Starea comerțului și a meseriilor la Români«, conferință de dl Isidor Tataru.
3. G. Goșbuc »Graiul neamului«, poezie declamată de dl Coriolau Buracu, cleric.
4. R. van Saanen »Doina codrului«, G. Floresc »Steluța«, cântate de domnișoara Olga Beuca și acompaniată la pian de dșoara Florica Barbu.
5. Teodor Speranță: »Șaua și țiganul«, anecdotă declamată de dl Petru I. Florianu.
6. A. Bena »Nu mă abandona«, T. Brediceanu »Vai bădiță dragi ne-avem«, cântate de dl Pavel Magdescu și acompaniat la pian de dl A. Sequens.
7. G. Musicescu »Marșul vânătorilor«, cor mixt exec. de »Reuniunea de cântări«.

Onoratul public este invitat a lua parte. Intrarea e liberă.

Comitetul aranjator.



Atelier optic. Isvor vrednic
de încredere și ieftin pen-
tru orice cumpărături

Dobó Albert, Kolozsvár,

Giuvaergiu. Mátyás király-tér 15.

Fosta prăvălie HUSZNIK.

Își recomandă magazinul său bine asortat cu ciornice de fabricație renumită. Mare asortiment de juvaere din aur, argint, briliante și obiecte din argint veritabil de China, cum și în articole optice.

INFORMAȚII.

ARAD, 4 Aprilie n. 1911.

— **DI Lazar achitat.** Curtea cu juri din Oradea-mare a intentat dlui C. Lazar, preot și administrator al tipografiei diecezane din Arad, proces de agitație pentru editarea cărții „Iobăgia” de I. Rusu Șirianu. Desbaterea procesului a avut loc astăzi, dar deoarece dela data de 10 August 1910, când s'a acționat procesul, a trecut un restimp mai bine de șase luni, procedura a trebuit sistată și dl Lazar a fost achitat.

Felicităm pe dl Lazar pentru norocita întorsătură a cauzei dumniasale.

— **Ciocnire de trenuri în România.** Din Buzău se anunță: Duminecă noaptea la orele 12 o ciocnire de trenuri s'a întâmplat în gara Buzău, în dreptul cantonului dlui Frânculescu: unul care manevra în în stația Buzău și altul care venea din Mărășești cu 30 vagoane de marfă.

De împiegatul de serviciu dl Paupilian din stația Buzău se telefonase acarului Stoica însărcinat cu schimbarea acelor, ca trenului 678 care trebuia să sosească dela Mărășești, să-ia dea drumul pe linia a cincea.

Acarul a executat ordinul aranjând acele schimbătoare.

În acest timp mașina de manevră cu Nrul 549 și cu 12 vagoane-clase, manevra pentru a eși din linia a II-a și a intra pe altă linie.

Ambele aceste trenuri, s'au întâlnit la diagonală ce traversează de pe linia Mărășești pentru a se gara trenul pe linia a V-a.

Mașina de manevră neputând opri la timp, comanda fiind la o distanță mică, a dat peste acul schimbător cu Nr. 44, rupându-i două șuruburi și ciocnindu-se cu mașina trenului 678 care venea din Mărășești.

Ciocnirea a fost atât de puternică, încât trenul de manevră a fost dat înapoi pe o distanță de aproape 200 metri, sfărâmându-se părți din ambele mașini și două vagoane: unul de manipulație și un altul încărcat cu porumb.

În această ciocnire și-a găsit moartea frânarul Theodorescu Constantin dela trenul 678. El a fost găsit tamponat între cele două vagoane.

Frânarul Răducan Adam a fost găsit presat la frână și rănit grav.

În fine a treia victimă este lucrătorul mecanic Gheorghe, care a fost rănit mai ușor. Primele ajutoare au fost date răniților de doctorul gărei, dl Constantinescu.

— **Un nou aviator român.** Din București se anunță: Sâmbătă după amiază au avut loc la aerodrom, sborurile aviatorului român basarabean *Nicolae Costin*, în prezența unei numeroase și selecte existențe.

A asistat la aceste interesante sboruri și A. S. R. Prințul Ferdinand cu întreaga familie princiară, precum și prințul Carol Anton de Hohenzollern și soția sa, oaspeții Curții noastre.

Timpul splendid de ieri a contribuit în bună măsură la deplinul succes al zborurilor.

Aviatorul Costin a executat în total 4 zboruri pe un aeroplan Farman, tip redus, dintre care unul cu pasageri.

Primul zbor a fost executat la ora 4.26 d. a. și a durat 14 minute. Aviatorul Costin s'a urcat la o înălțime de 3—400 metri.

Al doilea la 5.11, a durat numai 6 minute și a fost făcut la o mică înălțime.

Al 3-lea la 5.35, cu un pasager a durat 8 minute. Aviatorul Costin a luat cu sine, ca pasager pe domnul col. Greceanu, aghiotant princiar.

Și, în sfârșit, al patrulea zbor și cel mai interesant a fost făcut la 5.58. Aviatorul Costin a pornit în zbor sigur, înălțându-se până la aproape 1000 metri, ceea ce constituie recordul de înălțimea însemnată la care a fost făcut, a durat 22 minute.

La aterisare, după fiecare zbor și mai ales după acesta din urmă, publicul a făcut adevărate ovațiuni îndrăznețului aviator român.

— **O piesă românească în America.** O scrisoare din Philadelphia (America de Nord) primită din partea unui cititor al ziarului »Seara« aduce știrea că în primele zile ale lunii aceste a s'a reprezentat pentru prima oară cu mare succes, pe scena teatrului »Tomasefsky Arch Street Theatre« piesa *Mășterul Manole*, opera *Carmen Sylvei*.

— **Asentările în comitatul Sibiiului** se vor ținea în zilele următoare: în cercul Sibiiului în 3, 4 și 5 April, în orașul Sibiiu în 6, 7 și 8 April, în cercul Cisnădiei în 10, 12 și 13 April, în cercul Săliștei 15, și 18, în cercul Nocrilului în 20 și 22 April, în orașul Sebeșul-săsesc în 20 Mai, în cercul Sebeșul-săsesc în 22, 23 și 24 Mai, în cercul Miercurii în 26 și 27.

— **Populația Vienei.** După datele statistice din anul trecut Capitala Austriei are 2.031,498 de locuitori, dintre cari 1—726,955 Germani, 89.461 Cehi, 4726 Poloni, 1432 Ruteni, 1118 Sloveni, 377 Sârbi, 973 Italieni, 123 Români și 205 Maghiari.

După sexe Viena are bărbați 973.661, femei 1.119.336, așadar aproape cu două sute de mii mai multe femei decât bărbați.

† **Ana Comșa n. Opreș** a repausat în Porumbacul-inferior la 3 Aprilie n., în vârstă de 30 de ani. În mormântarea ei va avea loc la 5 Aprilie n. în cimitirul gr.-ort. din Porumbacul-inferior.

Odihnească în pace.

— **Și-au dat de om.** Atletul Edin Smak, primise permisiune dela autoritățile orașului Karczag să dea o reprezentație despre modul de luptă japonez, cunoscut sub numirea de djiu-djiu. Reprezentația a fost anunțată pe Dumineca trecută. Atletul, care se afla în localitate, a petrecut noaptea de Vineri spre Sâmbătă într-o cafenea, în societatea casierii, bând și cântând cu acompaniamentul tarafului de lăutari. Și veselie creștea în raport direct cu numărul sticlelor golite, așa că spre bucuria cafegiului mica societate s'a simțit îndemnată să continue petrecerea schimbând vinul cu șampanie. Și țiganii trăgeau tot mai înversunați, animația luase proporții tot mai mari, iar caserita era fericită. Pe la orele 3 dimineața o societate de 8 tineri s'a abătut în drumul spre casă la cafeneaua din chesie, ca să bea numai una și să plece, văzându-și fiecare de culcare. Dar buclucul a fost să se întâmple. Un schimb de vorbe între amândouă societățile, provenite pe seamă din gelozia unuia dintre tineri față de atletul, care făcea curte casierii, — a fost să fie începutul. Vă-

zându-l însă cei opt că amicul este străin, au hotărât să-l ia în primire mai bine pe stradă ca să evite un scandal în cafenea. S'au ridicat și așteptau voinicoși pe adversar, care nici nu întârzie să apară. Cei opt s'au repezit la el, l-au atacat cu bastoanele, dar au cam pățit-o. Căci măiestrul a dat o producțiune gratuită a sistemului djiu-djiu, culcând la pământ cât ai clipi din ochii pe cei cari l-au atacat. Și tinării mâncând pâruială și rușine, au fost transportați cu trăsurile acasă de pe locul vitejei.

— **O tragedie îndoită.** În Gyula s'a întâmplat următorul caz: Forestierul trecut la pensie, Iosif Mold își ducea restul zilelor cari urmau etății de 64 ani, departe de zgomotul vieții într-o casușă modestă dintr'un suburbiu al orașului Gyula, în tovărășia soției sale, cu care a trăit o viață întreagă. Amândoi trecuți prin focul maturității așteptau soartea ce le era dată în liniște, în pace și în deplină înțelegere. Lumea, care îi cunoștea li respecta ca pe niște bătrâni buni, milostivi cu cei săraci, și iubitori ai lucrurilor sfinte. Dar se vede că monotonia bătrâneții a avut un efect distrugător asupra soției forestierului, care și de altfel suferea de neuropatie, căci într'una din zilele trecute, nu se știe anume din ce cauză, însoțtoarea lui pe calea vieții a fost găsită spânzurată de grinda camerei de lemne. Durerea mare simțită de bătrînul forestier l-a adus în minte par'că vorbele desertăciunii vieții, căci dându-se cu totul desolării, într'un moment de uitare de sine s'a retras de lângă catafalca și nevăzută de nimeni a băut un pahar de otravă, în ale cărei chinuri îngrozitoare și-a dat sfârșitul. Soții au fost înmormântați în aceeași zi, în aceeași groapă.

— **Nenorocire cu automobilul.** Din Montecarlo se anunță: Un automobil, în care erau patru pasageri, mînat cu o viteză nebună s'a lovit de un stîlp de telegraf, pe drumul spre Montecarlo. Șoferul și încă unul au rămas morți, ceilalți trei au suferit fracturări grave.

Societatea fiind cam cheală a dat cea mai mare viteză automobilului, plătind scurta plăcere a merge atingând pământul, cu propria-le viață. Toți patru sînt descendenții unor familii bogate așa că moartea lor a cauzat mare durere în cercul familiilor.

— **Glumă proastă.** La teatrul din Brema se juca în fața unui public imens o dramă a scriitorului Sudermann, când cineva dintre ascultători a strigat: »Arde, foc«. La alarma aceasta s'a produs o panică de nedescris. Publicul a părăsit locurile, s'a repezit spre uși, unde s'a produs îndesială, strivindu-se mai multe dame. În timp ce publicul se lupta la eșiri, a apărut pe scenă un actor care a liniștit pe cei înfricați, că nici pomană de foc, și că tot cazul poate fi privit ca o glumă proastă a unui din cei prezenți.

Publicul numai cu greu s'a putut calma, privind reprezentanția până la sfârșit. Ancheta deschisă n'a putut constata cine e autorul glumei acesteia.

— **Telegramă cu felicitare confiscată.** Colonia italiană din Pola a trimis la adresa primarului Romei o telegramă de felicitare cu prilejul aniversării de 50 de ani a unirii Italiei, în care a numit orașul Pola „Filia de Roma”, adică ficia Romei. Serviciul telegrafic din Triest a confiscat însă telegrama din motiv că este contra statului, iar direcțiunea poștelor a deschis cercetare disciplinară contra angajatului, care a primit telegrama, — și a dat-o mai departe.

— **Testament curios.** Directorul spitalului din Cașovia, Iosif Senka, cel mai vechi medic al orașului a lăsat un testament foarte curios. Spune, să nu se îngroape trupul lui, ci să fie ars pe rug în pădurea orașului, iar scrumul să fie împrăștiat în vînt. În caz că auto-

Fabrica de tâmplărie

instalată cu putere de mașini

ERŐS VICTOR FIAI

din Marosvásárhely, Régikorház-utca 3.

Pregătește **mobiliere complete** pentru locuințe, birouri, magazine, farmacii, biserici și școale după model în orice stil. **Mobilier american** pentru birouri și sipete cu stropuri pentru acte se pregătesc la comandă

și în diferite calități, precum se vede și în desam.



...ile s'ar opune, a scris mai departe defunc-
... atunci să fie îngropat lângă mama sa, dar
... mormânt să nu i-se pună nici o cruce,
... nici altfel de monument, și totodată să nu fie
... însoțit de nimeni la localul de veci. După ce
... s'a constatat moartea din partea medicilor —
... să i-să străpungă inima cu un ac, încheie cu-
... riosul testator, — care a lăsat de altfel 10.000
... Coroane societății pentru protecția anima-
... telor!

— **Un părăias de bere.** S'a întâmplat în
Bruxella. Dărămându-se un magazin de bere,
greutatea peretilor a nimicit butoaiele pline
cu bere, lăsând curs liber lichidului. Și berea
s'a revărsat, formând un mic părăias pe stradă,
luând-o spumegând la vale sub privirea tutu-
ror celor de față, cari se uitau cu jind la atât
amar de băutură. Șapte sute cincizeci de mii
de litri de bere s'a scurs din butoaie.

— **Juvaericalele familiei regale de Portu-
galia.** La cererea exregelui Manuel ministrul
de finanțe a predat caseta de juvaericale ale
familiei regale, ambasadorului englez, care a
fost însărcinat din partea lui Manuel cu pri-
mirea lor.

— **Rămas bun.** Cu ocaziunea îndepăr-
tării mele din Ilova-mare îmi iau și pe ca-
lea aceasta rămas bun dela toți bunii mei
amici, cunoscuți și binevoitori, urându-le
tot binele. *Dr. Gheorghe Stoian, medic.*

— **Spion maghiar.** În Veneția a fost deți-
nut un individ cu numele Schuster, de origine
maghiară, aflându-se că lua mai mult foto-
grafii de pe torturile orașului. Făcându-i-se
perchiziție sa dat peste mai multe documente
compromițătoare, din cari reese legătura lui
Schuster întreținută cu cercurile militare din
Austro-Ungaria. Cazul a produs neliniște.

— **Numărătoarea în Anglia.** Amenințările
de a îngreuna număratoarea, sufragetele le-au
îndeplinit conform programului stabilit mai
înainte. În noaptea de întâi spre două Aprilie
feministele s'au adunat în mai multe cercuri
pe la diferite localități, de unde apoi au luat-o
la preumblare pe stradele pustii și tăcute ale
marelui oraș. Având și norocul de a le lumina
calea luna, sufragetele au aranjat jocuri de
chricette, patinaj, și alte. Și comisarii au ră-
mas cu munca pe jumătate neputând însemna
în actele statistice și pe luptătoarele pentru
drepturile femeiești.

Cătră dimineată însă sufragetele erau cât pe
aci să se încaere cu un grup de bărbați, cari
probabil își căutau consoartele. A trebuit să
mervină poliția ca să le scape de furia sexu-
lui tare.

— **Convocare.** Onorații membri ai despăr-
tământului Reghin al „Asociațiunii pentru li-
teratură română și cultura poporului român”
sânt invitați a lua parte la *adunarea cercuală
extraordinară*, ce se va ținea la 13 April n.
a. c. orele 3 d. a. în localul băncii „Mure-
șana”.

Ordinea de zi: 1. Deschiderea adunării. 2.
Alegerea directorului și eventuală alegere de
membru în comitet. 3. Dispoziții de verificare
și încliderea adunării.

Din ședința comitetului, ținută în Reghinul
sâsesc la 30 Marie n. 1911, — *Dr. Ioan Har-
șia* m. p., vicepreședinte, *Dr. Ilie Popescu*
m. p., notar.

— **Circuitul aviatic.** Concursul organizat
de ziarul „Le Journal” pentru marele circuit
aviatic totuș se va ținea deși cu oarecare
modificare a itinerariului. Aviatorii vor avea
să facă drumul Paris, Liège, Utrecht, Bruxella,
Londra și Paris.

Astfel a căzut din combinație Germania,
rămânând cele trei state. Premiul ziarului este
de 412.000 de franci.

— **Nenorocirea unui aviator.** Din Co-
penhaga se anunță că ascenziunea de alaltăeri
a aviatorului Sand a fost fatală. Sand a căzut
dela o înălțime de 20 de metri fracturându-și
extremitățile.

— **Ședință furtunoasă.** Ședința de ieri a
consiliului comunal din Zagrab a fost foarte
agitată.

S'a deschis o discuție violentă la urcarea
impozitului pe bere și a lucrurilor importate.
Membrii social-democrați au luat poziție fă-
țișe proiectelor, ceea ce stârnit o vie agi-
tație între ceilalți, cari erau secondați și de
galerii, tixite de altfel cu cârciumari interesați
în cauză. După o înveninată discuție, projec-
tele au fost primite între uralele majorității.
Social-democrații au organizat pe la orele 8
seara o mare demonstrație împotriva consi-
liului comunal. Poliția a împrăștiat pe mani-
festanți.

ECONOMIE.

„Năzuinți centrifugale”.

De Dr. Aurel Cosma.

Sub titlul acesta a apărut în Nr. 13 al „Re-
vistei Economice” un articol care învinuiește
cu tendente de disolidarizare pe terenul eco-
nomic inteligența română din Timișoara, pen-
trucă aceasta a decis înființarea unei societăți
de ajutorare reciprocă.

Inițiatorul acestei acțiuni a fost subscrisul,
iar inteligența românească din Timișoara în
principiu a adoptat ideea de a înființa aici o
asemenea societate, fiind pe deplin convinsă,
că aceea nici pe departe nu poate și nu are
să facă concurență „Fortunei”, ce va face celor-
lalte societăți străine, despre cari se știe, că-
și întind cu mult succes mrejele lor asupra pu-
blicului românesc.

Astfel societatea din Eszék singură a recu-
noscut în presă chiar, că dintre membri ei
din Ungaria 70 de procente sânt Români.

Avem firma convingere, că dată fiind dife-
rința esențială în ceea ce privește baza socie-
tăților de (asigurare) ajutorare reciprocă și a
băncilor de asigurare, proiectata societate de
ajutorare din Timișoara la nici un caz nu ar
fi o instituțiune de concurență a „Fortunei”
ci dintr-o societate aceasta ar reflecta la
acea pătură a publicului nostru, la care „For-
tuna” în urma principiilor, pe cari toată orga-
nizațiunea ei se bazează nu va reflecta, astfel
apoi una ar întregi pe cealaltă.

Noi timișorenii nu am mai putut vedea răz-
lățirea publicului nostru pe la instituțiuni străine
unde se consideră numai ca material bun de
exploatat; societatea din Eszék, care se laudă
cu 70% de membri români—după cum scrie
„Volkhsrecht” de acolo, nu oferă nici o ga-
ranță materială membrilor săi, căci din veni-
tul total abia 14 procente se folosesc pentru
scopul adevărat, cealaltă parte trece prin di-
ferite buzunare; acolo tumultele sânt la ordi-
nea zilei și în anul acesta s'au ținut nu mai
puțin de *trei adunări generale* pentru clarifi-
carea prin o comisiune specială a manipulați-
unei interne de către conducătorii acestei so-
cietăți.

Credem deci, că acum vom fi pe deplin în-
țeleși și nu ni-se vor mai face reproșuri de
disolidarizare și ca să declinăm dela noi orice
bănuială, declarăm, că nu vom întreprinde ni-

mic, ceea ce ar avea chiar și cea mai mică
umbră de concurență față de „Fortuna” și țin-
nem în suspens proiectul nostru.

După cum sânt informat, „Fortuna” nu a
luat în sfera sa de activitate asigurarea zestrei
pentru fete și asigurarea unei sume de etab-
lare pentru băieți pe timpul, când aceștia de-
vin majoreni; acești rami de operațiune sânt
luați în statutele proiectatei noastre societăți;
depinde acum dela „Fortuna”, ca luând dânsa
și acești rami în cadrul asigurărilor sale, să
ne dea nouă timișorenilor posibilitatea a re-
nunța total la proiectul nostru, — cu toate că
după părerea noastră de concurență nici vorbă
nu poate fi.

Trebuie să mai spun, că societatea din Eszék
a lucrat și lucrează din greu pentru stânje-
nirea înființării unei societăți românești de
asemenea natură, căci se vede atacată în
existența ei prin societatea proiectată de noi
și să mi-se ierte, dar eu nu pot crede că so-
cietatea aceasta și „Fortuna” să aibă interese
identice.

Regret, că „Revista Economică” ține așa
mult la „Temesvári Ujság” și află chiar de
lipsă a se provoca la păreri scâlciate ale
acestei fițiuce de bulevard, cine cunoaște a-
ceasta foaie, poate numai zimbi la cele ce
scrie despre noi.

— **Comerțul cu ouă în România.** Ministerul
industrii și comerțului din România a dispus,
decurând, să se facă o anchetă, prin mijloci-
rea Camerelor de comerț, asupra comerțului
cu ouă în România. Răspunsurile primite se
rezumă astfel:

Regiunea în care se practică mai mult co-
merțul cu ouă este județul Botoșani, unde,
datorită inițiativei cooperativei „Cocoșul”, din
Dumbrăveni, pentru vinderea în comun a ouă-
lor și pasărilor, avicultura a luat oarecare des-
voltare. În restul județelor creșterea pasărilor
este cu totul lăsată la voia întâmplării, afară
de mici excepții, ici și colo, datorite amato-
rilor.

Ouăle nu se aleg destul, nici nu se sortează
după mărime, ci se pun în comerț cum se
găsesc. Totuș, vara abia sânt doar 5 8 pro-
cente ouă stricate. Iarna procentul de ouă
stricate și de calitate inferioară este foarte
mic.

Comerțul cu ouă în România nu-și are im-
portanță decât de vre-o câțiva ani încoace.
Actualmente se produc în România de două
ori mai multe ouă ca acum 10—15 ani. Ex-
portul de ouă din orașul Botoșani, singur este
de 125—135 vagoane anual, mai ales pentru
Germania. Acest export reprezintă 14—15 mii
lăzi, sau 20—21.600.000 ouă, în valoare de
1.250.000—1.400.000 lei. Județul Dorohoi ex-
portă de asemenea 8—10.000 lăzi, iar Suceava
1.500.000 lăzi anual.

Prețul ouălor de export variază între 70—128
lei lada (1440 ouă) după sezon.

Comerțul cu ouă nu este de fel organizat
în România, iar creditul se practică în mod
întâmplător. Depozitele de cumpărare și avan-
surile de depozit, practicate în străinătate și
cari înlesnesc atât de mult avicultura și co-
merțul ouălor, sânt necunoscute. Exportul se
face în general de câteva case mari, stabilite
mai ales în orașele din Moldova. Aceste au
reprezentanți printre micii negustori dela sate,
cari strâng ouăle și le vând caselor exporta-
toare.

Riscul transportului până la depozit privesc
pe micii negustori. Angrosiștii avansează
uneori sume mici pentru cumpărăturile dela
săteni.

Ouăle mari sânt destinate mai ales expor-
tului, cele mici se se vând în țară.

Suspensorii, bandage și ochelari

Mașini de tuns, brice, foarfeci, ochiane, zwickeri, ochelari, baro- și termometre, sus-
pensorii, aparate de inhalat, totfelul de specialități de gumă elastică, PRINTEMPS cel
mai perfect prezervativ femeiesc cu 4 cor., se poate căpăta exclusiv numai la firma:

Dobos Sámuel

din Temesvár-Józsefváros,

(Timișoara-Josefin)

Hunyadi és Miszits-u. sarkán.

Ambalajul se face în lăzi de lemn, unde sânt puse cu strujituri sau tărîțe de lemn, câte 1440 ouă într'o ladă.

Pentru transportul interior al oulăr direcțiunea căilor ferate a luat anumite măsuri; pentru transportul exterior există un regulament de transport al Uniunii căilor ferate internaționale. Transportul se face în vagoane de mărfuri, atât iarna cât și vara.

Nici o stațiune frigorifică nu există în țară.

Pentru transportul pe apă nu s'a luat nici o măsură specială.

Transporturile de ouă pentru străinătate se fac numai în cantități de 10.000 și 5000 kg. și după un tarif unic, redus, de fr. 0.37 pentru 100 kg. și 100 km.

Exportul se face mai ales în urma cererilor din străinătate, în special din Germania.

Înainte de a se face export de ouă din România, prețul ouălor stătea în legătură cu anul agricol bun sau rău și varia foarte mult, în mod brusc. Când sătenii aveau porumb cu ce să-și hrănească găinile, prețul ouălor era rațional; când anul era rău, sătenii vindeau găinile, neavând cu ce le hrăni; atunci ouăle se împuținau și prețurile erau urcate.

Actualmente, aceste rele tot n'au dispărut, și din cauza lipsei de organizație și reglementare a creșterii paserilor și a producției ouălor, situațiunea se agravează pentru consumația internă, care trebuie să supoarte ridicări și mai mari de prețuri din cauza exportului.

Cooperativele sătești încep tot mai mult a se ocupa cu creșterea paserilor și cu exportul ouălor. Aceste organe sunt și cele mai indicate pentru ca, cu concursul autorităților, să poată organiza în viitor comerțul de ouă pe alte baze și cu mijloace tehnice moderne.

Dr. Stefan Tămășdan,

medic univ. specialist în dentură,
Arad, viz-à-viz cu casa comitatului.
Palatul Fischer Eliz. Poarta II.
Consultații dela orele 8—12 a. m. și 3—6 d. a.

BIBLIOGRAFII.

Situația școalelor noastre.

Cercetări privitoare la situația învățământului nostru primar și la educația populară, de Dr. Onisifor Ghibu, Sibiu, tiparul tipografiei arhidiecezane, 1911. Pag. 138.

Valorosul tovarăș de muncă dl Onisifor Ghibu, care e azi, fără îndoială, cel mai bine pregătit și cel mai destoinic muncitor în câmpul învățământului nostru primar, dă publicului românesc și în special învățătorimei noastre o carte de mare preț. În situația d-sale de referent școlar al arhidiecezei gr. or. române a observat și fixat înainte de toate scăderile învățământului nostru primar, scăderi cari în mare parte sunt a se datori lipsei de nivel în viața intelectuală a învățătorimei. În noua sa carte dl Ghibu ne arată cu multă dragoste de adevăr toate scăderile acestea și ne indică și modul lor de îndreptare: silința învățătorilor de-a se cultiva în spiritul modern al pedagogiei. Găsim deci în cartea d-lui Ghibu ș'o icoană puțin senină, cu atât mai adevărată însă și nu putem stărui în de-ajuns ca toți sprijinitorii școalelor noastre, toți românii de bine și în special învățătorii să încerce a se familiariza cu icoana aceasta, pentru-că numai îndrăgindu-o, așa hărănită de vremurile de azi cum e, vor putea ș'o înțelegă și ș'o însenineze spre siguranța viitorului neamului nostru, căci acest viitor e prins în cadrele ei cu întreaga perspectivă a lui morhorită.

Reproducem aici „Introducere“-a cărții și sperăm să mai putem reveni:

Niciodată nu s'a scris la noi atât de mult despre școala primară ca în intervalul dela 1907 încoace, de când adecă legea lui Apponyi a impus școlilor noastre greutăți necunoscute până aci, atât sub raport

material, cât și moral și intelectual. În acești patru ani s'au spus multe lucruri despre starea școlilor noastre, dar — poate că tot nu s'a spus încă tot ce trebuia. În adevăr, s'a vorbit mult în termeni generali, dar nu s'a arătat cu date și cu documente pozitive starea învățământului nostru, privit din toate punctele de vedere cari pot interesa. Și chiar când s'a făcut și aceasta, s'a făcut numai prin rapoarte scurte, accesibile unui cerc restrâns de oameni în vreme ce publicul mare a trebuit să se mulțamească cu știri sporadice de prin ztare, din cari nu-și putea face nicicând o icoană reală a lucrurilor.

Socotesc că e o datorie pentru oricine e în stare să o facă, de a contribui la scăderea acestui rău, — pentru-că numai cunoscând răul pe deplin îl poți sana, și numai văzând cum a lucrat altul la sanarea lui, poți purcede însuși cu speranța în izbândă.

Având, în urma slujbei mele de referent școlar în Consistorul arhidiecezei gr.-or. române a Transilvaniei, ocazia de-a cunoaște mai de-aproape starea școalelor noastre, de cum o paote cunoaște publicul mare, am crezut că e și datoria mea de-a da acestuia unele informațiuni privitoare la situația actuală a învățământului nostru sub mai multe raporturi, și de-a arăta, ici și colo, ce soluții se impun pentru a asigura nu numai bunul mers al școalei, ci și înaintarea culturii noastre populare, în serviciul căreia stă școala și, mai mult decât aceasta, — învățătorimea noastră.

În cele următoare voi prezenta deci o icoană, ce e drept necompletă, dar reală, a școalelor noastre din deosebitele părți ale arhidiecezei gr.-or. române a Transilvaniei, așa cum rezultă ea din rapoartele intrate în cursul ultimului an la Consistor, precum și, în parte, din intuiție proprie. Vor fi multe date seci și cifre în acest raport, dar acestea adesea pot vorbi cu mult mai elocvent decât cuvintele cele mai frumoase. Dar nu vor fi numai date și cifre, ci vor fi și altfel de documente, cari vor avea intenția de-a lămuri în afară de stare școalelor, și pe aceia a dascălimii noastre, care e factorul principal în viața școlară. Socotesc și acest punct de o importanță mare, căci până nu vom fi siguri că învățătorimea noastră, ușurată acum în măsură mare în ce privește grijile materiale, e, în ce privește cultura, rîvna și metoda ce întrebunțează în școală, la un nivel corăspunzător, școala noastră și cultura noastră nu poate fi mulțumită. Deci voi examina în rîndul al doilea, pe baza documentelor: la ce nivel cultural se află învățătorimea noastră, cât e de pregătită sau cum se pregătește pentru greaua luptă ce e chemată să ducă acum pentru asigurarea și pe mai departe a culturii noastre, ce pregătire specială pedagogică dovedește, ce metode întrebunțează, ce năcazuri o rod, cari sânt cauzele stărilor rele și cari mijloacele de îndreptare a acestora?

Cu prilejul conferințelor învățătoresci din 8 și 9 Octomvrie 1910 s'au făcut anchete cu privire la mai multe chestiuni referitoare la situația învățământului nostru, și anume s'au cerut dela comisiile permanente (constătătoare din câte trei învățători în fiecare tract) rapoarte despre starea învățământului în fiecare protopopiat, s'au cerut rapoarte dela toți învățătorii despre activitatea lor extrașcolară, s'a cerut să se facă dare de seamă despre cele mai bune cărți pedagogice cetite de învățători în ultimul an și s'au solicitat părerile învățătorilor cu privire la înființarea bibliotecilor tractuale pedagogice și a unei reviste pedagogice pentru întreaga mitropolie. Din rapoartele asupra conferințelor s'a putut culege un foarte instructiv material de studiu, care, complectat cu material din alte rapoarte, e în măsură să deschidă o perspectivă destul de luminoasă în viața noastră școlară și în cea culturală.

Că multe lucruri, asupra cărora se va stărui în sru-diul de față, nu vor fi de natura de a încânta pe cei ce poartă la inimă soarta școlilor, aceasta nu înseamnă că aceștia ar avea dreptul de a dispera, ci că au datoria de a colabora din toate puterile, ca pretutindeni stările slabe de azi să se curme și să se facă și acolo, unde azi stăm rău, ceea-ce se face în locuri, unde treburile merg bine din cauza interesului ce-l poartă față de ele cei mai deaproape chemați.

Cuprinsul.

Cap I. Starea școlilor. Comitatul Hunedoarei 4—12. Com. Sibiiului 12—15. Com. Făgărașului 16—17. Com. Brașovului 17. Com. Treiscaanelor 18. Com. Târnavei-mari 18—19. Com. Târnavei-mici 19—20. Com. Murăș-Turda 20—21. Com. Alba-inferioară 21—22. Comitatul Turda Arieș 22—24. Cojocna 24—25. Com. Solnoc-Dobâca 25—27. Com. Bistrița-Năsăud 27—28.

Cap II. Situația învățătorilor noștri. Necazuri 29—33. Pregătirea învățătorilor 33. Ce scriu învățătorii? 34. a) Cum își aleg subiectele 35; b) Lipsa de relief a lucrurilor principale 39; c) Verbalism 39; d) Lipsa de element actual și local; grecomania 44. Mijloace de îndreptare 51. Ce citesc învățătorii? 53. Cum își dau seama despre ce citesc? 55. Direcția pedagogică din școlile noastre: e școala noastră herbariană? 59. Treptele formale; aburul și mecanizarea învăța-

mântului cu ajutorul lor 61. Câteva modele de lecții practice rele, pe baza treptelor formale 65—71. Remedii 73. Un nou Seminar 75. Inspecție sistematică 76. Manualele didactice; introducerea monopolului eărților didactice 77. Concluzii uenerale.

Cap III. Activitatea extrașcolară și educația populară. Cum s'a pus problema la noi? 83. Cum a fost îmbrățișată? 84. Ce lucrează învățătorii noștri? 85. Păreri contrare: Dr. P. Șpan și păr. C. Proca 103. Rostul mai adânc al activității extraordinare din punctul de vedere al educației populare 111. Activitatea periscolară 115. Activitatea postșcolară 119. Activitatea extrașcolară 126. Pregătire practică încă din seminar, în direcția unei activități extrașcolare. Cei doi factori chemați a lucra împreună pentru educația populară: preotul și învățătorul 136.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.
„Tribuna“ institut tipografic, Nichin și cons.

MOBILE

din cauza schimbării localului
se vând cu prețuri

ieftine

în fabrica de mobile alui

REISZ

Oradea-mare-Nagyvárad
dela 1 Mai în Rákoczi-ut 14.

Városmajor-Sanatorium și Hydrotherapie

26 odăi aranjate cel mai modern;
Supraveghiere medicală continuă (constantă). —
Telefon 88—99. Birou-central, stabiliment medical
Budapesta, B-dul Ferencz-körut 29.
Consultațiuni dela orele 8—9 a. m. 3—5 p. m.
Director-șef: Dr. A. Cozmutza

Dr. B. BASIOTA medic

specialist în morburi femeiești.
Cluj-Kolozsvár, Str. Ferenc József No 6.
Consultațiuni între orele 8—10 a. m. 3—5 p. m.

Dentist in Cluj.

NAGY JENŐ

„specialist pentru dinți artificiali fără pod în „
CLUJ-KOLOZSVÁR.

(La capătul străzii Jókai, în casa proprie.)

Pune dinți și cu plătire în rate pelângă garanță de 10 ani.

Dentist in Cluj.

O rugare modestă, care nu vă costă nici o obo-seală, dar administrației ziarului nostru poate fi de mare folos. Ziarul nostru roagă pe onoratul public, că la cererea prețurilor curente sau la orice cerere sau cumpărare să se provoace că anunțul firmei la cetit în ziarul Tribuna din Arad.

Se caută

Un candidat de avocat și un scrietor

pentru cancelaria subscrișului.

Dr. Enea Andrea
advocat, Nocrich—Ujegyház.

CREDIT

pe ipotecă, pe cambiu
și pentru oficianți mij-
locește mai avantajos:

Herzog Sándor
Arad, Str. Weitzer János 15.

— Telefon No 376. —

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNE SUMARA.

1910.		1911.	
18 Martie.		5 Martie.	12 Martie.
ACTIV			
129 099 627	{ 91 285 227 Rezerva metalică aur 119 193 870 37 814 400 » trate aur 49 608 000 }	168 779 313	168 801 870
1 423 959	Argint și diverse monete	1 227 725	1 238 173
72 346 671	Portofoliu român și străin	112 788 673	111 749 432
26 661 278	{ *) Impr. pe ef. publice 11 267 800 » în cont curent 11 693 776 }	23 777 397	22 961 576
11 999 924	Efectele capitalului social	11 999 924	11 999 924
14 925 995	Efectele fondului de rezervă	17 994 307	17 994 307
3 134 621	» » amort. imob. și mașin. de imprim.	4 301 621	4 301 621
5 999 808	Imobile	6 920 409	6 020 644
710 220	Mobilier și mașini de imprimerie	725 687	726 006
405 204	Cheltuieli de administrațiune	409 257	420 278
107 613 810	Depozite libere	110 265 620	109 861 420
43 127 659	Conturi de valori	16 566 909	17 945 675
30 663 060	Conturi curente.	28 596 378	33 627 576
448 111 836		503 453 220	507 645 502
PASIV			
12 000 000	Capital	12 000 000	12 000 000
20 088 792	Fond de rezervă	30 065 989	30 065 989
4 120 826	Fondul amort. imobili. mobil. și mașin. imprim.	4 376 124	4 376 124
261 151 060	Bilete de bancă în circulațiune	322 798 920	325 882 580
815 684	Dobânzi și beneficii diverse	825 566	904 897
107 613 810	Depozit de retras	110 265 620	109 861 420
34 322 664	Conturi diverse, sold	23 121 001	24 554 492
448 111 836		503 453 220	507 645 502

Scomptul 5%
*) Dobânda 5 1/2%



Florenthál Vilmos

ciasornicar și giuvaergiu

Segeșvár, Berggasse No 16.

Depozit bogat în totfelul de

ciasornice de aur și argint
precum și ciasornice de metal
și nickel.

Articlii de argint de China

Ochelari și zwickeri de Rathenov.

Reparaturile se execută solid și prompt.

Institut de pictură bisericească în Sighetul-Maramureșului. (Templomfestészeti Műintézet, Máramarosszigeten).

Cancelaria: Piața Erzsébet-főter No. 11, ușa 18.

Ne angajăm pentru pictarea în stil modern și foarte artistic a internelor bisericilor, icoane pe cerime, fresco, icoane pe altar, altare construite de iconostas, auritură, pictarea icoanelor de iconostas, crucifixe, icoane la încrucișarea drumurilor, pictarea icoanelor sfinte și a oricui soi de icoane bisericești.

Renovăm foarte frumos iconostas și altare vechi, iar pictarea, abducerea cu marmoră și auritura lor o executăm cu cea mai mare artă și cu prețuri convenabile, — parohiilor mai sărace eventual și pe lângă plățirea în rate. Examinarea bisericilor, măsurarea, înțelegerea mai amănunțită — la fața locului o facem gratis, cu planuri și prospecte servim cu plăcere.

KÁDI FERENC

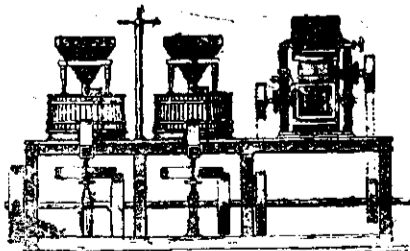
căltunar ortopedic pentru bărbați și femei

Temesvár-Josefstadt, Hunyadi-ut 13.



Își recomandă depozitul său bogat asortat cu ghețe p. bărbați, femei și copii

calitatea cea mai bună cum și comande după măsură pelângă prețuri convenabile. Reparaturile se primesc pelângă prețuri ieftine.



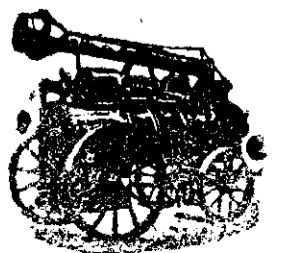
Ofere

motoare cu benzin și olei brut, locomobile motoare absorbitoare de gazuri. Mașini motoare cu benzin automobile pentru arat și îmblățit. Primește totfelul de montări pentru mașini, mașini cu aburi, stabilimente industriale și încălzirea cu aburi, precum și executarea a totfelul de aliaje de fier și metale

montarea deplină a morilor

precum și reparări în branșa aceasta.

Garanță deplină, serviciu prompt, prețuri ieftine.



KÁLNAI S.

fabrică de motoare și turnătorie de fier

în Murăș-Oșorhei Marosvásárhely

In atenția proprietarilor de pomi.

Ofer altoi nobile de pruni bosnieci, anume „Balkanska Carica“ (impărăteasa din Balcan) și „Kraljica Bosne“ (Regina Bosniei.)

Altoile de doi trei ani cu coroană frumoasă sânt de cel mai bun soi al prunilor cunoscuți până acum. Fructele proaspete sânt foarte mari extraordinar de dulci și gustoase, se coc pe la sfârșitul lui August și sânt potrivite ca fructe pentru masă și uscate, ori pentru pregătirea magiunului sau a rachiului.

Pruncle mele nu sufer de păgubitoarea boală de frunze Polystigma rubrum cum se întâmplă la prunele obișnuite la cari de multe ori cade frunza în mijlocul verii și rodul suferă simțitor. Prunii mei au fost premiați în repetite rânduri cu premiul întâi din partea guvernului Bosniei și Herțegovinei, cu medalie de aur la expoziția milenară din Budapesta din 1896, la expoziția din Viena în 1897 cu medalie de argint la expoziția universală din 1900 la Paris și cu medalia de aur, la prima expoziție agrară din Bosnia și Herțegovina la Sarajevo în 1910. Pentru calitatea altoitor mei de pruni primesc cea mai extremă garanție.

Sava T. Kojdič, mare proprietar
în Brčka, (Bosnia),



Salon de haine bărbătești
J. Schneider, Sibiu
Hermannsplatz 8, etagiul I.
Palatul Habermann. (Nagyszeben).

Magazin de mobile

KUNSCH ANTAL
tâmplar de edificii și mobile
NAGYENYED, Rozsa-utca.
(Vis-à-vis de casa comitatului.)

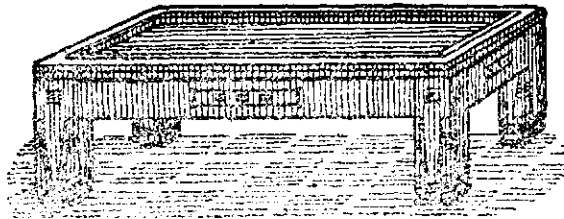


Primește orice lucrări de edificații. Are în depozit aranjamente complete pentru odăi, lucrate în atelierul propriu în cel mai modern stil, dela cele mai ieftine până la cele mai bune, după planuri proprii sau la comandă. — Pentru lucrările mele primesc garanția cea mai extremă. **Mare asortiment de mobile de alamă și fier, deasemenea și fotolii.**

— Premiat la expoziție cu medalie de aur. —

H. PÁLLÁN succesor Styászni József

prima fabrică ardeleană de biliarde și timplărie în
Kolozsvár, Dávid Ferenc-u. 3.



Primește aranjarea completă a cafenelelor.
La cerere trimite instalatorul de biliarde și în provincie. — Ține mare asortiment de biliarde noi și vechi, bile, cheuri, etc. — Firma fondată la 1875. — La dorință face și țirg de schimb.

Să nu se ia nime

după reclamele sgomotoase și
înainte de ce și-ar cumpăra
ghetele de trebuință să cerceteze
magazinul de

încălțăminte
pentru bărbați femei și copii

Asociației călțunilor din Arad
(Czipészek term. szövetkezete)

Szabadság-tér No. 14, unde
să găsească ghetă lucrate de mă-
iestri și calfele din localitate pe
lângă prețurile cele mai ieftine.

Cu deosebită stimă:

Iustin Olariu,
conducătorul asociației.

Corsete



pregătește pelângă ga-
ranție, ultima modă cu
fruntea dreaptă (Reform)
cari deși lasă stomachul
liber se lipesc totuși de
corp dar fără să-l apese.

Hercz Sándor
fabricant de corsete

Szatmár, Deák-tér 2

Mare asortiment de brasieri
— și gradehaltere. —

Comandele din provincie se
efectuează repede și prompt.

Zotti Hodoș:

Carte de bucate.

Partea I și II à 3 Cor.
(10 fileri porto).

Să poate căpăta

la **Librăria Tribunei**
Arad.

Vânzare de altoi de viță.



Cine vrea să struguri fru-
moși și sănătoși să se ad-
reseze cu încredere către

VITYÉ MIKLÓS
la firma de viță de vie
condusă cu multă con-
știință în

— **Ös. Csanád,** —
(com. Torontál) unde se
găsește cele mai variate
altoale de calitate I mi,
soiuri de viță de vie pen-
tru vin și struguri de
conservat, precum și viță
americană, netedă și cu
rădăcini deasemenea să
găsească vițe de rangul II

cu prețul cel mai ieftin. Soiuri pentru chioscuri.

Preț curent trimitem gratis și franco.

Prăsierea galițelor de soi orpington.

Mare asortiment în altoi de pomi
și trandafiri.

Dintre multele scrisori de recunoștință, publicăm
una singură:

Mult Stimat Die! Cu altoiuri expedate de ca-
rind sunt foarte mulțumit.

Békéscsaba, 16 Octombrie 1910.

Réti Béla, farmacist.

Se primesc comande pentru expedarea de toamnă
și primăvară.

ALBUM

în amintirea
canonicului:

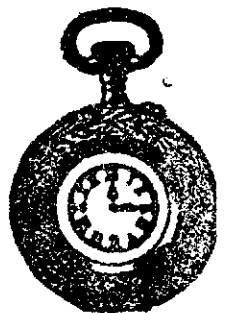
Aug. Bunea

Edat de clericii din Se-
minarul Bunevestiri

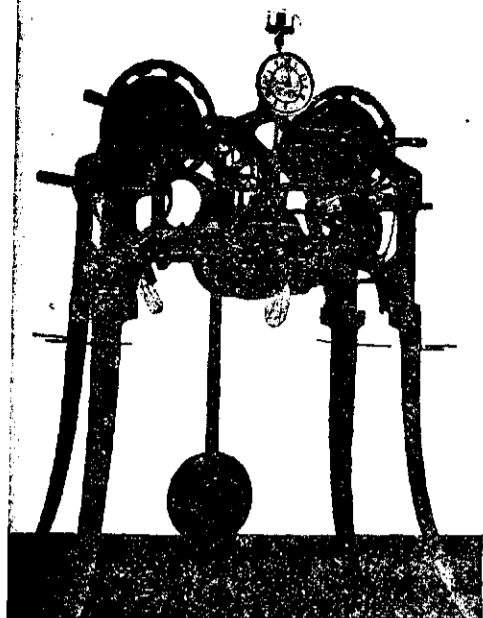
Prețul 7 cor. 30 fileri porto.
Se poate căpăta la Librăria Tribunei.

ȘLEPÁK A.

ciasornicar, aurar și giuvaergiu
Marosvásárhely, Széchenyi-tér No 43



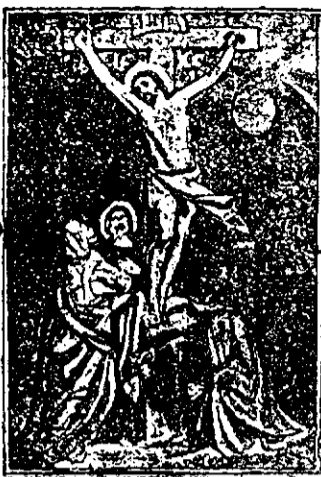
Mare depozit de tot-felul de oroloage
de buzunar, de părete, atârătoare
precum și tot-felul de giuvaergicale de
aur și argint. Reparări de oroloage și
giuvaergicale se efectuează prompt. Giuvaere
vechi de aur și argint le schimb sau le
cumpăr cu cel mai mare preț de zi. —



Fabrică de ceasornice electrice și ceasornice de turn
gr. Thorotzkai és Társa
Rozgonyi és Lendvai
Budapest, VII, Sziv-u. 32

Pregătește
ciasuri pentru turn
din material de seamă cu funcțiune precisată, în orice mărime.
Ciasuri principale și laterale electrice, ciasuri vertizatoare pentru școli și fabrici.
Ciasuri pentru castele, căsărmi și terase și jocul dangătului de clopote. — Primește reparaturi, precum și prefacerea ciasurilor vechi în ciasuri de turn cu salt de minut.
Cea mai mare și mai modernă fabrică de ciasuri electrice și de turn din Ungaria.
Ciasornicarii permanenți ai capitalei și furnizorii căilor ferate ungare a fabricilor de tutun și casei de amanet.
Premiat la expoziția gener. din Pécs cu medalie de aur și la expoziția asociației industriale din țară cu diploma de onoare.

În 1904 a câștigat dela societatea din Budapesta a văpsitorilor, auritorilor și lustruitorilor diplomă. —



Taferner Antal
auritor de biserici și saloane
Versecz, Temesvári-ut 20.

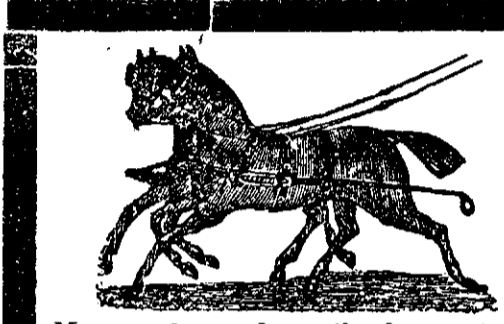
Primește spre executare, conform planului aurire și reparare, iconostase, altare, s. mormânt, acoperiș de turnuri, aranjamente bisericesti apoi pregătirea tuturor lucrărilor de bransa aceasta precum și repararea și vopsirea de nou a monumentelor deasemenea și orice icoane bisericesti.
La dorință pregătesc prospect; pentru vederea lucrărilor în provincă merg pe — — — speșele mele proprii. — — —
Execuție promptă. — Serviciu conștiințios.

Agay Sándor, sculptor, Arad, Kossuth-u. No 4.
În stabilimentul de piatrărie a lui Mairovitz. —



Execută și reparaază
lucrări de sculptură artistică

figurate și decorative precum și portrete după natură și fotografii, monumente mormântale, totfelul de produse ale industriei, apoi lucrări moderne sculptate pentru decorația zidurilor din teracotă, piatră, ghips, ciment și din alte materii pelângă prețurile cele mai ieftine și serviciu conștiințios.



Atelier de curelărie, șelărie și coferărie:
Orendt G. & Feiri W.
(odinioară Societatea curelărilor)
Sibiu—Nagyszeben,
Heltauerg. Str. Cisnădiei 45.

Magazin bogat în articole pentru căroțat, călărit, vânat, sport și volaj, poclăzi și procovături, portmonee și bretele solide și alte articole de galanterie, cu prețuri foarte moderate. Depozit permanent în curele de mașini, curele de cusut și legat, Sky (vârzobi). — Recomandă pe urmă cei mai buni jâmperi de piele fabricație proprie, pentru civili și militari, cari stau strâns lipite pe picior. — Reparările se execută prompt. Mare deposit de hamuri pentru cal dela soierile cele mai ieftine până la cele mai fine, coperitoare (țoluri) de cal și șofere de călătorie. — Comandele se efectuează conștiințios.

Th. Schmidt =

fabrică de ploiere
Sibiu—Hermannstadt, Reisporgasse No 7.

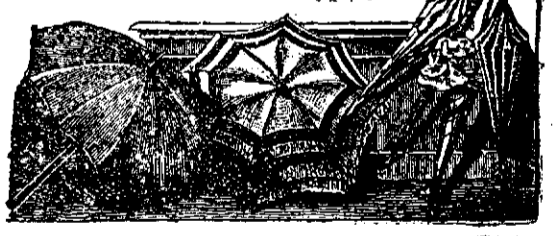
Recomandă magazinul său bogat asortat cu cele mai noi și mai moderne

ploiere-entoutcas

(pt. soare și ploaie)
precum și

ploiere

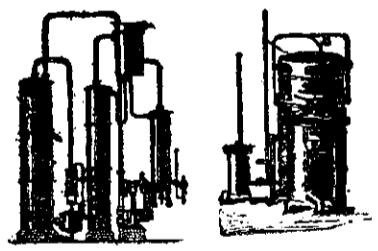
de calitate excelentă
pentru domni și dame.



Comandele se execută prompt și cu punctualitate

Friedrich Ohnweiler hărăgar în Szászsebes,
Ulița Petersdorfer Nr. 5.

Primește spre efectuare: instrumente de fabricare de spirt, cognac, licquer, țuică și instrumente de a condensa acestea. Mare magazină. Totfelul de instrumente și lucruri necesare la fabrici. Vase de aramă roșie pentru hoteluri birturi, instituțiuni etc.



Vase de fierț cafea, vase de spălat și curățit.
Mai departe primește și montarea și repararea fântânelor artificiale pe lângă prețuri moderate.
Comandele se execută din material de prima calitate.



**Haas =
Károly**

primul armurar și optician din
Szabadka, Egres-u. (Uri Kasinó)

Mare asortiment de
arme și biciclete

de cea mai bună fabricație precum și părțile constitutive ale acestora. Se primesc pelângă garanție și prețuri moderate totfelul de reparaturi de arme de orice soi, mașini de cusut, biciclete gramofone, mașini de scris, precum și prefacere armelor și orice lucrări din acest ram. Serviciu punctual și conștiințios

Primul atelier ardelean aranjat cu putere electrică pentru scobirea pietrelor și fabrică de pietrii monumentale. =

Gerstenbrein Tamás és Társa

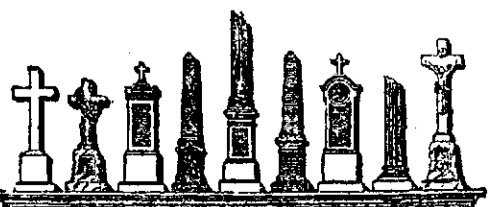
sculptori și măiestrii piețrari.

Atelierul central al magazinului: Cluji—Kolozsvár, Dézsma-u. 21.

Magazin de pietrii monumentale, fabricate proprii din marmoră, labrador, granit, sienit etc.

Biroul central:
Sibiu—Nagyszeben,
Fleischer-gasse 17.

Filiale:
Déva și Nagyvárad.



Fabrica de prăjitoare de cafea și
căminuri brevetate a lăcătarului :: ::

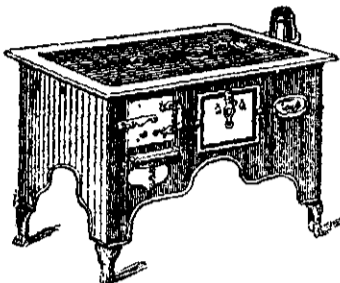
Ifj. Fazakas Ferencz

Szepsziszentgyörgy, Gróf Mikó-u. 18.

Recomandă on. public prăjitoarele de cafea
brevetate și căminurile (șparhert) recunoscute de
cele mai bune, dintre cari până acum s'au comandat
peste 400 bucăți.

Primește și esecut pelângă
prețuri moderate orice lucrări de
strungărie în fier, repararea ma-
șinelor și mecanismelor de fier,
a casselor etc. pelângă garanție.

Trimite franco fiecăruia care
se referă la ziarul acesta preț-
curent despre prăjitoarele și că-
minurile sale brevetate.



Abonați „TRIBUNA POPORULUI“!
cea mai bună și mai ieftină foaie populară.

Cornel Tunner

industrie de marmoră și granit în
Timișoara-Fabrik, Andrássy-ut No 22.
și Timișoara-Josefin, Hunyadi-utca No 4.

Iși recomandă magazinul său bogat asortat cu

pietrii monumentale

table de marmoră, statui,

etc., fabricație proprie în executare
de gust frumos și preț moderat.

Având un magazin bogat, liferează
— mai ieftin ca orice concurență. —

Recomandându-se on. public roagă
cercetarea binevoitoarelor comande:

Cornel Tunner,

măiestru de sculptură în piatră.



Friderich Schintzel

— fabrică de mezeleri, —
— salăm și cărnățarie —

în Nagyszeben—Hermannstadt
— Jungenwald-strasse No 3. —

Iși recomandă diferitele specialități de cărnați de
cea mai fină calitate, șunci, salamă, pariser, cărneței de
hrean și frankfurt, caș de ficat, sarfaladă, etc. Slănină
albă și pipărată, unsoare curată de porc.

Liste de prețuri gratuit. Vanzătorii primesc rabat.
Comandele din provincie se efectuează prompt, atât la
expediția cu poșta cât și cu trenul.

Maison Schuster

salon de modă

franceză și engleză pentru dame

Cluj-Kolozsvár, Unió-u. 12. etagiul I.

Recomandă în atențiunea on. public din loc și pro-
vință salonul de modă pentru dame transpus din Paris la
cererea publică aci, aranjat cu cele mai bune puteri de lucru.
Referindu-mă la cei 15 ani de experiență din străinătate sunt
în poziție, ca să îndeplinesc chiar și cele mai fine dorinți-ale
onoratului public, deoarece în salonul meu am adus lucrători
tot din Paris și astfel on. public poate să-mi cerceteze mo-
delele cele mai noi expuse în salonul meu și procurate
din cea mai renumită casă din Paris, Pavuin-Creed și Drecol
și rog on. public să mă onoreze și sprijinească cu comande.



Mașini de scris

IDEAL și ERICA.

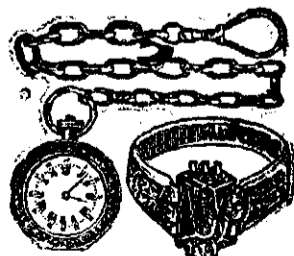
GRAMOFONE

Mașini de cusut VERITAS.

(fabricație proprie) și cele mai solide părți constitutive: panglici
de culoare, hârtie de copiat, ace, plăci etc. se găsesc la mehanicul:

George Barthelmie, Brașov, Weisz Mihály-u. 23.

Cel dintâi și cel mai bine asortat atelier mechanic din Ardeal.
Atelier p. reparat mașini speciale de scris, de orice sistem dea-
semenea aparate mecanice fine etc. Școală de scris cu mașina.



Prăvălie recunoscută de I-u rang.

Szilágyi Géza és Társa

ciasornicar și givaerglu

ciasornicarul căilor ferate ungare a statului

Nagyvárad, Rákoczi-ut No. 4.

In edificiul Orsolya zárda. — Telefon 630.

Ciasornice exclusiv numai fine și
cari umblă precis.

Ciasornice foarte bune pentru că-
lătorii.

Ciasornice elegante p. tineri.

Ciasornice frumoase, pentru dame.

Cias. deșteptătoare de buzunar în

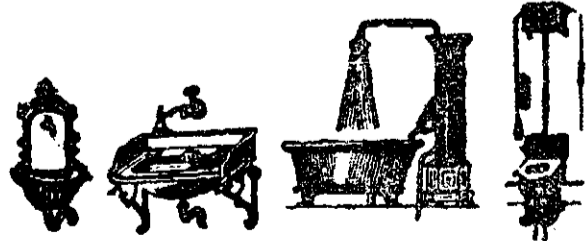
Decoruri pentru masă de argint și argint de China, tase, lădițe pentru
zahăr, vildă pentru compot, obiecte pentru mâncat, bastoane, etc.
Cadouri de mireasă, pentru botez și de Crăciun. Atelier de reparat.
Garanță deplină. — — — Serviciu foarte solid, prețuri foarte ieftine.

tocuri de aur, argint, metal și oțel.
Cercei cu diamante și diamant și inele.
Cercei de aur, inele, brațele, bro-
șete, lanțuri de grumazi și pentru
orologioare, amulete.

Totfelul de giuvaere de argint.

Ochelari foarte buni.

**Apă-
ducte.**



Cei ce doresc apă ducte ieftine să se adreseze la antepriza lui

Pichler Ignátz, Cluj, Szép-u. I.

cunoscut atât în Budapesta cum și întregă țara. Telefon Nr. 779.

— Primește pelângă garanție orice lucrări din acest ram ca introducerea de
apă ducte și canalizare trebuincioasă pentru castele, comune, spitale, casării
și școale. — Specialist în sondaș. — Primește pe lângă condiții avantajoase
ținerea în ordine și repararea caselor în cursul unui an. — Prospecte gratuit.

Se angajează pe anul întreg pentru ținerea în bună rânduială a caselor și pen-
tru repararea bazinei closetului. Oferă aparatul pentru clătirea closetelor
— noul care nu reclamă spese și de fiecare bucată dă garanția de 3 ani. —